

1923 57 CUMHURİYETİN 14 ÜNCÜ YIL 16 1937

KAYNAK

KEMAL

BALIKESİR HALKEVİ

TÜRK TARİ

SO37863
1937-1938, 57-62

KAYNAK:

Okurlarının Cumuriyet
bayramının 14 üncü
yılını kutlar.

İÇİNDEKİLER

233 — Genç Türkiye Cumhuriyeti
234 — Cumhuriyet
235 — Tarih kongresi
237 — 14 Yılın kültürü
240 — Cumhuriyet devrinde Ekonomiye verilen önem
242 — Bir kuvvet abidesi Türkiye
243 — Meşalesinden kaptım (Şiir)
244 — 14 Yaş ve 14 yıl
246 — Balıkesir tarihçesine ilgili eski bir vesika
248 — Eski tarihlerde Garbî Anadoludan İstanbula üzüm nakline dair bir vesika
250 — Otomobil kazası
252 — Vatan (Şiir)
253 — Kadın Saylav, Erginlik (Şiir)
254 — Maniler
260 — 14 üncü Cumhuriyet yılında Balıkesir vilâyetinde neler yapıldı
270 — Halkevi çalışmaları

İYESİ
T. F. SILAY

kaynak

Yayın Direktörü
ABDİ
Agabey Oğlu

Balıkesir Halkevi Aylık Dergisi

SAYI: 57 | 29 . 10 . 1937 | YIL: 5

Genç Türkiye Cümhuriyeti

19 Mayısta Atatürk Samsuna çıktı: Bu bir başlangıç,

23 Nisanda kamutayı açtı: Bu bir kuruluş,

29 Birinci teşrinde Cümhuriyeti getirdi: Bu bir kurtuluş oldu.

Yüz yıllarca saray, sultan zulümlerine boyun eğen ulusun yüzü, saadet ışığı ile bu günden sonra parladı; yüz yıllarca bakımsız kalan yurdun asil toprakları, altından üstün değerini bu günden sonra cihana isbat etti.

Atatürk yüksak bir eser yarattı: Genç Türkiye Cümhuriyeti..

Bu eserin yaratılışı, dünya tarihinin eşini kayd etmediği büyük bir savaşa mal oldu. İçten patlak veren yerli düşmanlarla, yurduna bomba koyan padişahlarla, dünyanın en zengin hazinelerine dayanarak ileri atılan, sınırlarımızı aşarak bağrımıza saldıran düşmanlarla savaştı.

Rütbesini aldılar. Fakat o, eşsiz enerjisi, aşırı yurt severliği ve sarsılmaz iradesile tek bir asker gibi yürüdüğü yolda devam etmekten geri kalmadı.

Tarih bir Dumlupınar zaferi yazdı; eşi başka ulusların tarihinde yoktur.

Bir barış imzalodı; esirlik acısı ile kararan ruhlara erkinlik hazzını sundu.

İleri bir devrim çığrı açtı; Bugün dünya şaşnakta ve hayranlığını her fırsatta açığa vurmaktadır.

Yarının büyükleri!

İlerde genç Türkiye tarihini okurken bu eşsiz kahramanın dehası önünde saygı ile eğileceksiniz. Ve sizlere inamladığı bu yüksek eserin değerini o kadar iyi kavrıyacaksınız ki. Bu yurdun bir karış toprağı için kanınızın son damlasına kadar dövüşmeğe hazır.. Her alanda: Savaşta, barışta, kültür devriminde ve yükseliş yollarında onun yaptıklarından hız alarak üstün, daima üstün olacaksınız.

MÜKERREM KÂMİL SU

TÜRK TARİH KU...

CUMHURİYET

Cumhuriyetin 14 ncü yılını sevinç ve heyecan dolu gözlerimizle, yükselen ruhumuzla görüyor,duyuyor ve idrak ediyoruz. İnandıkları fikir ve hislerin yüreklerinde kuvvetli heyecanını duyan her insan gibi 17 Milyon Türk de Cumhuriyetin bahşettiği saadet, refah ve yükselişin hızile ulu bayramlarının 14 ncüsünü kutluluyor.

Bu 14 yılda başlayan işlerin kıymeti içimize sinmiş, yüreklerimizde yer etmiştir. Her maddi iş - manevî yükselişi, her manevi faayet, maddî refahı temin etmiştir.

Demiryolları yurdumuzu bir ağ gibi örerken istihsal hayatına verdiği canlılığın yanında, manevi, Kürtürel yüksekliği de vermiştir.

Yurdumuzun sinesinde yükselen her fabrika, maddî refah âmili olmakla kalmamış; bir terbiye, yükseliş ve canlılık kaynağı olmuştur.

Hayatı daha başka bir gözle gören gözler, anlayan ve duyan ruhlar Cumhuriyetin Türk kültürüne verdiği ışık ve hızla canlanmıştır. Çalışmayı seven Türk, Cumhuriyetin ışığiyle hakiki yolunu buldu. Metodik ve verimli çalışmanın sonucunu 14 yılın içine sığamıyacak kadar geniş ve derin.

Atasının yüksek ilham kaynaklarına dayanan Türk hızı, Türk gücü neye kadir değilki;

Türke ve Türklüğe kuvvetli bir hız, ve Kültürel bir veçhe veren Cumhuriyete ve onun yüksek kurucusu Atatürke minnet ve şükran.

ZİYA GÜNÖZ

Tarih Kongresi

MÜKERREM KÂMİL SU

Güneşin en coşkun ışıkları ile pırıl pırıl yanan boğaz suları, sarayın beyaz taşlarını tatlı tatlı okşarken, çakıllı yollardan akan kalabalığa bende karıştım. Bir zamanlar içinde yaşayanlardan başkasına kapalı olan, sınırlarından ötede bulunan koca bir memlekete, bütün bir imparatorluğa mermerle rigibi soğuk ve uzak kalan saraya girerken . içimde mahiyeti zor anlatılır bir heyecan vardı.

Nasıl bir heyecan fırtınasına tutulmazdımki... Orada en büyüğümüzü görecek, dünya bilginlerinin yıllarcr emek vererek bu gün için hazırladıkları tezlerini dinliyecek, tam bir hafta kültür kaynağının içine dalmış olarak yaşıyacaktım.

Salon o kadar kalabalıktı ve her kesin yüzünde bekleyiş heyecanının öyle asil görünüşü vardıki . Önce, yaldızlı tavanlarından salkım salkım ışık dökülen salonun geçmiş yıllardan kalan kötü ve fani hatıralarını kafamda uyandırmağa imkân kalmadı.

O geldi..

Kurtarrıcı başının üstünde taşıdığı yalnız kendisinin olan, dünyada hiç bir şefin ulaşamadığı tek görünmüş, tek kalacak kudreti ile Atatürk salona girdi. Onu karşılayan halkın.. Dünyanın her bucağından kültür ışığına kavuşmak hazzı ile koşan kültür kalabalığının yüzüne bakmak, hepsinin içinden geçenleri anlamağa yetiyordu.

Atatürke hryranlık, yalnız Türk olanının değil.. Onun yüksek eserinin manasını kavramış her insanın maneviyetinden bir güneş gibi fışkırıyor.

Uzun bir an sevgi ve bağlılıkla ona baktık, baktık . Sonra açılan ikinci tarih kongresnini derinliğine daldık.

Türk tarihi yüz yılların.. Yüz binlerce yılların arkasından kopup gelen bir sel gibi kulaklarımızdan ruhumuza aktı.

Yakın geçmişin silmeğe, unutturmağa çalıştığı koca Türk tarihi, karanlığı delen kuvvetli ışıklar gibi okunan tezlerle yer yer aydınlandı. Bazan küçük bir ışık halesinde düşünerek, bazun kamaştırıcı bir aydınlığın nuru ile titreyerek tam bir hayranlık ve bütün bir heyecanla aslımızı.. Yüce Türk ulusunun cihana örnek olan yüksek medeniyetini dinledik, gördük, öğrendik.

Atatürk Türkiyesinde başlayıp başarılan her iş gibi kongreda büyük bir intizam ve mükemmeliyetle başladı, öyle devam etti ve öyle kapandı.

Dünyaca tanınmış değerli profösörlerin ağızlarından dinlediğimiz şeyler, hepimizi sevinçten kıvanca, kıvançtan hayranlığa götürüyordu.

Profösör bayan Âfet, Osmanlı İmparatorluğunun kuruluş, yükseliş, duruş ve gerileyişi çağlarını, uçuruma yuvarlanan çığlar gibi çöküş sebeplerini, yeni Türk devletinin asîl kuruluşunu, eşsiz inkılap çığrını en veciz sözlerle izah ederken.. İçinde bulunduğumuz salonun pek uzakta kalmıyan geçmişini düşünmekten kendimi alamadam.

Bir zamanlar saray eğlencelerinin binbirine sahne olan bu yerlerde... Suları susturan saz sesleri, dalgaları uyutan kadın kahkahaları ve parkelerde sürüklenen ipek eteklerin ihtişamı, loş koridorlarda boğazlanan vezir gö geleri, narin boyunları sıkılarak sulara bırakılan güzel cariyelerin inıltileri, temelsiz bir taht ve değeri hiç olan bir taç için boğdurulan şehzadelerin çığlıklarını görür, duyar gibi oldum.

« Zararlı müesseselerin islahatla değil, inkılâpla faydalı hale geleceğini bize

en büyük Türk yaparak öğretti. »

Profesör Âfet böyle söylüyordu. Ve onun büyük Türk ulusunun duyuşlarına pek derin bir şekilde terceman olan yüksek sözlerini.. Kayadan kayaya çarpan billûr şelâleler gibi coşkun bir alkış tufanı kapladı.

Gö ler en büyük Türke çevrilmişti. Onun çok kısa bir zamanda bu topraklara getirdiği mutluluk, kalplerde tütüyor; yarattığı yüksek eser cihan önünde göz alan bir ışıkla parlayıp yüceliyordu.

Onun eşsiz başında Genç Türkiyeyi selâmlıyor; onun kurtarıcı ve kurucu ira. desi karşısında koca Türk tarihinin ışığa kavuşarak meçhullerden çözülen asîl medeniyetini alkışlıyorduk.

Kongre kapanırken devletleri, dünyaca tanınmış yüksek kültür müesseseleri adına söz alıp duyuşlarını açığa vuran ecnebî profösöreri dinlerken.. Bir kerre daha şefimizin evrensel kudretini anladım. Yaln z Türkün değil, insanlığın en aziz büyüğü ve koruyucusu Atatürke hayranlığını söyliyen bilginlerin sözleri çok samimî olduğu gibi doğru idi de..

İkinci tarih kongresi bana, ilk insanın Türk olduğunu, Asyanın ortasından fışkıran bu ışık, enerji ve medeniyet kaynağının cihana yayılan eşsiz kudretinin Türklerden doğduğunu ve Türk tarihinin evrenselliğinin, insanlık tarihine kök oluşunun sebeplerini pek açık bir dille bir kerre daha öğretti.

Beni bu şerefli güne ulaştıran, orada bulunmak. Duyarak, okuyarak değil. Görerek, dinleyerek, öğranerek bu evrensel mahiyeti ha z günden faydalanmak fırsatını veren Balıkesrin çalışkan Halkevine, candan bağlılığımı bir kere daha kuvvetle hissettim.

Yazımı Türk tarih sergisine girerken göze gülen Atatürkün vecizesi ile bitirmek isterim:

«Tarih yazmak tarih yrpmak kadar mühimdır. Yazan yapana sadık kalmazsa değişen hakikat insanlığı şaşırtacak bir mahiyet alır.»

14 yılın kültürü

A. ZEKİ ÖKMEN

"Milletin teveccühünü daima istinat noktası telekki ederek hep beraber ileriye gideceğiz Türkiye Cumhuriyeti mesut ve muvaffak ve muzaffer olacaktır.„

ATATÜRK

"1923 Yılı nutuklarından„

14 yılın kültür temelleri kendinden önce gelen devirlerin kuruluşlarile mukayese edilemez Ondört yılın kültür faaliyetine tanzimatın dinden kuvvet alan yenişleşme hareketlerile, ne de meşrutiyetin zo lama değişikliği ile alâkadardır O bambaşka ve kendine has bir ilerleme ve devrim gösterir Kendinden önceki devir ne terbiye sistemleri itibarile, ne de tedris usulleri ile muaffak olabilmiştir: Buna mukabil 14 yılın kültür hareketlerine tamamen başarılmış bir ilerleme ve yürüme olarak baka biliriz

Cümhuriyet kültürünü iki alanda inceliye biliriz:

I — Okul sistemleri içinde kültürel çalışmalar.

II — Geniş halk kütleleri üzerinde yapılan kültürel çalışmalar.

I — Okul sistem'emleri içinde kültürel çalışmaları üç ana temelde toplaya biliriz.

A — İlk okul sistemi

B — Orta okul sistemi

C — Yüksek okul sistemi

II — Geniş halk kütleleri üzerinde yapılan kültürer çalışmalar şuurlu teşkilâta bağlanarak okul sistemlerinde çalışmalar kadar ve belki daha çok muvaffakiyetli neticeler vermektedir. Kültüre hakiki kültur yolu açan devrimlerden tedrisatın tevhidi ve medreselerin lağvı, tekkelerin kapatılması harf inkilâbı ve ulus mekteplerinin ve halk kütüphanelerinin açılması ve yeni neşriyatın çoğalması ulusal tasarruf fikirlerinin halk kütlelerine yayılması, kadınlara her alanda çalışma ve yaşama hakkının verilmesini nihayet öz tarihimizin tanınması ve kurultayların tarih alanında yeni bilgiler ufuklar açması dilimize öz dilimize dönüş ve bilhassa halkevleri bu faaliyetine açık misallerdir.

I — Okul sistemleri içindeki kültürel çalışmaların kısa notlar halinde bir bilânçasunu çizelim:

A = 1 — 1923 Cümhuriyet inkilâbı ile yeni bir devre girmiş olan ilk tahsil müesseselerinde bir takım yenilikler yapılmağa başlanmış ve ilk iş olarak tedrisatın bir el altında toplanması inkilâbı yaratılmıştır; bunun neticesi medreseler kapanmış ve meşrutiyetin bir türlü koyamadığı «Usulu Cedide» okullara yerleşmiştir.

2 — 20 inci asrın hakikaten şeref duydugu bir takım mütehassıs pedagoklar devlet tarafında memlekete getirilerek ders proğramları modern fikirler ve ihtiyaçlara göre yeniden düzenlendi ve nihayet geçen yıl 1937 — 1936 yılında bir hamle daha yaparak modern müesseselerin tatbik ettiği proğram okula girdi.

3 - Okulların hem kemiyet vehem keyfiyet noktasından inkişafı için imkân verildi. Ve bir taraftan okul sayısı artırıldı, diger taraftan değerli ögretmen yetiştiril-

mesine önem verildi bu suretle öğretmene hakiki mevki verilmiş oldu.

4 - Tetrisatın hedefleri çizildi o zamana kadar tamamen teokratik dini bir mahiyet arz eden müfredat proğramlarına devletin anaprensibi olan laiklik esasları sokuldu.

5 - Kız ve erkek okulları teşkilâtı kaldırılarak Kız . Erkek müsavi haklara haiz vatandaşlar olarak okullara geldi. Okullar umumileşti ve halkcılık umdelerinin temelleri için ilk okulda ekilme imkânları verildi.

6 - Terbiye ve tedris usullerimiz degişti. Okullarda dayak, falaka cebir sistemi yerine okuma, sevme ve karşılıklı sempati sistemî kâim oldu tedrisatta yeni piresiplerden olan iş yakın yurt, toplu tedris prensipleri ve usulleri hakim bir mevki işgal etti.

7 - Köy, köylü devrime laik vatandaşlar halinde yükseltmek için köylere ve köylüye gidildi. Öğretmen okul mezunları köylere gitti. onun yetişmediği alanlara yeni ruhla yetişmiş eğitmenler köylere gönderildi. Ve köylünün nurlandırılması birinci mevzu a alındı.

8 — Nihayet 1937 - 1936 yılında çıkan ilk okul müfredat proğramı ayni zamanda ilk okulun hakiki gayesini şu noktalarla çizmiş bulundu:

a — Kuvvetli Cumhuriyetci, Halkcı, Milliyetci,Laik,İnkilâkcı ve Devletci fertler yetiştirmek.

b — Kafasını olduğu kadar bedeni gelişmesinede imkân vermek ve bilhassa kuvvatli seciye ve karekterli insanlar yetiştirmek.

c — Bilgisini hayata tatbik eder kimse haline getirmek.

Fazla söze lüzüm kalmadan rakkamlara dikkat edelim.

Yıllar	Talebe Sayısı
1923 - 24	341, 941
1935 - 36	688, 100

İlk Okul Sayısı	Öğretmen Sayısı
4,894	10,238
6,275	14,949

Buna hususî okullar dahil degildir.

b — 1 — Orta tahsil müesselerimizin yüzüde degişti. Eski Sultanilerin yerine modern manasile liseler kaim oldu. Ve buna muvazi olarak meslek maktepleri yürütüldü

2 — Liseler parasız duruma sokuldu, Vatandaşların faydaladması imkânı verildi. Hayata ve yüksek tahsile adam yetiştirme gayesini üzerine aldı.

3 — Meslek mekteplerinin sayısı artmamakla beraber keyfiyet yönünden talebe sayısı yönünden faydalı ve bariz farklar gösterdi. Bilhhasa kız san'at okulları çok geniş bir rağbet kazandı.

9 — Öğretmen okulları keyfiyet yönünde hem ıslah edildi vehemde lise tahsili gören genç öğretmenler kazandı.

Durumun rakamla ifadesi şudur.

Yıllar	Okul	O. Mektepler	Lise	Öğ. Okulları	Meslek Okul
1923 - 24	Okul	72	23	20	44
	Talebe	5905	1241	2528	4019
1935 - 36	Okul	118	65	13	36
	Talebe	52496	13,876	2805	5772

C — 14 Yıl içinde yüksek tahsilde de ayni nisbette terakki hamleleri görülmüştür. İstanbulda tam bir ilim müessesi olabilecek bir üniversite yeniden kuruldu ilim adamı yetiştirecek olan bu müessesenin profösör yönünden ve gerek bina yönünden kuvvetlendirilmesi cihetine gidilmiş beynelmilel alimler İstanbula toplanmış ve modern binalar yapılmıştır.

Türk adliyesine değerli uzuvlar veren Ankara hukuku Ankara üniversitesinin temeli

olmuş, yüksek ziraat enstitüsü tesis edilmiş orta okul ve liselere öğretmen yetiştiren Gazi terbiye enstitüsü memlekete elâmanları vermeğe başlamıştır. Ayni şekilde Türk tarihini vedilini ilmî olarak işliyen dil - tarih fakültesi de açılmış bulunmaktadır. Bundan başka büyük meclisin verdiği bir kararla tıp fakültesinin temelleri atılmış iki yıl sonra inkilap merkezinden tıbbiye müessesinin yükseldigini göreceksiniz. Ankara ayni zamanda Mülkiye ve Harbiyeyi bağrına basmakla bir okul şehri olmak namzetliğini almıştır.

Bu gün ünüversite ve yüksek okullardaki talebe sayimız düne nazaran çok fazladır.

1923—24 de 2914 talebe varken

1935—36 de 7478 talebe bulunmaktadır.

* * *

Netice olarak diyebilirizki 14 yılın Cumuriyet kültürü alanında gösterilen varlık ve Hareket yüce Atasından 1922 de ilk hedefin gösterdiği zamanlardan aldığı hızın devamıdır Çünkü atası 1933 dede şunları söylememiş ve bu suretle hızına kuvvet verdirmemişmiydi?

"Türk Kültürünü. Muasır Kültür seviyesinin fevkine çıkaracağız.

Cumhuriyet Devrinde Ekonomiye Verilen Önem

Yazan: EKREM ÇAVULDUR

Son asırlarda siyasal varlığın ekonomi varlığına dayanarak yürüdüğünü Güneş gibi ap açık görüyoruz. 18 inci asırda doğan bu güneşi, göremiyen saltanat devrinin büyük adamları! Osmanlı imporatorluğunun iç ve dış gailelerini, orta devirler düşüncesile «Zarp ve darp» tedbirlerile bastırmak ğafletinde bulunuyorlardı!..

Bu asırlarda bütün varlığını Ekonomi alanında elde eden batı ulusları, Türklerin idare ve siyasal alandaki varlıklarını pek yakında sönmeğe mahkûm bir mevcudiyet olarak kabul etmiş diğer alanlardaki bilhassa iktisadî sahadaki varlığını sıfır ad eylemişlerdi.

Bu telâkKi yüzünden yer yüzündeki Türk kitlelerinin son asırlarda maruz kaldıkları hakaret ve içine yuvarlandıkları girdabın büyüklüğü ve derinliği en uyuşmuş kanları harekete getirecek ve tüyleri ürpertecek kadar ezici ve korkunç bir şekil almıştı.

Saltanat idaresi başında bulunduğu imparatorluğu, yutmak isteyen devletlere karşı her mağlup oldukça hard tazminatı karşılığı olarak milyonlarla lira borca sokuluyor; bunu ödeyemiyecek vaziyete düşürülerek onun varidat menbalarına el uzadılmak suretile iktisrdî istiklâline tecavüz ediliyordu,

Bakâsını korumak ayni zamanda borçlarını ödemek için istihsalâtını kıymetlendirmek ve fazlalaştırmak isteyen Osmanlı imparatorluğu, gümrük resimlerini artırmağa ve yollarını çoğaltmağa yeltendikçe bin bir siyasi entrikalar arkasında koşan batı devletleri topları, tüfenkleri ve zırhlılarile heyula gibi önüne dikilerek onu yapamazsın, bunu yapamazsın tehditlerle imparatorluğun istiklâline en müthiş darbaları indiriyorlardı.

Bu kabil beceriksizlikleri yüzünden devlet varlığını,, haysiyetsiz ve hacil bir vaziyete düşüren Saltanat idaresini, ekonomi durumun siyaset alemindeki ehemmiyetini anlayamiyerek kendi mevcudiyetinin nihayete erdiğini görmüş oldu. Başlarına geçirdikleri Atatürkün rehberliğile dupduru kanlarını akıtmak suretile yurtlarını düşman istilâsından kurtaran Türk ulusu, savaş alanlarında göstermiş olduğu beceriklıliği, yine Atatürkün işaretile ekonomi alanda da göstermek kaygusuna düştü. Cumhuriyet idaresini kuran büyükler, son asırda Yurt korunmasının ancak düzgün bir Ekonomi varlığile kabil olabileceğini genel ve ulusal savaşlardaki tecrübelerile ögrenmişlar; Büyük Şeflerinin çizdiği plân dairesinde heman iktisadî faaliyete geçmişlsrdir.

Daha (LOZAN) konuşmaları esnasında Yurt İstiklâlile beraber Ekonomik İstiklâli de göz önünde bulundurarak müdafaalarını ona göre yörütmüşlerdir.

(LOZAN) da Kapitülasyonların ortadan kaldırılmasile iktisadî istiklâlimizin ilk adımı atılmış oldu.

Saltanat idaresinin bir asıra yakın bir zamandanberi yaptıramadığı demir yollarının birkaç misli, ondört yıl gibi en kısa bir zamanda Cumhuriyet hükûmeti tarafından yaptırıldı.

Yurdun korunma ve imarına yarayan bu eserler, bu iki hususda arkalayan Türk Ekonomisinin inkişaf ve takviyesine daha ziyade yarayan eserlerdir. Saltanat devrinde yollarımızın olmaması yüzünden

para etmiyen ziraî ürünlerimiz, sanayimizin asırlarca sıfır derecesinde kalması yüzünden pek ucuz olarak elimizden alınıyor; yüz misli fazlasile bize satılıyordu!

Bu amansız yıkıntıyı göz önüne alan Cumhuriyet idaresi demir yolları siyasetinde gösterdiği kiyaseti, ulusal anayiimizi yeni başdan kurmak suretile fabrikasyon yönünden ilerilemekte de gösterdi. Mühtaç olduğu mamulât ve masnuatı kendi kendine tedarik etmeği önemli gördü.

Çok büyük bir ihtiyaç olan şeker fabrikalarile çimento fabrikalarından bir kısmının kurulmasını arkaladıktan sonra birinci beş yıllık sanayi proğramını vücude getirdi. Bu proğrama göre yapılacak fabrikaların önemi onların Cumhuriyetten önce yurdda bulunmamasile ifadelenmektedir.

Dokuma, basma, bez, sunî ipek, Merinos yün ipliği, kâğıt, selliloz, gülyağı, şişe, bakır, demir, kükürt, çimento, somikok, saramik fabrikaları birinci beş yıllık proğramın içinde bulunuyor. Bu fabrikalardan yarısı, en ehemmiyetlileri olmak üzere, iki yıl gibi kısa bir zaman içinde tamamile meydana getirilmiş; diğerleri de bitirilmek üzeredir.

Başladığını başarmağı, vücude getirdiği eserlerle cihana karşı isbat eden Cumhuriyet idaresi, bu büyük tesisatı, beş yıldan evel bitireceğine kani bulunduğu için ikinci beş yıllık sanayi proğramını da hazırlamağa başlamıştır.

Cümhuriyet idaresinin Türk ekonomi alanında vücude getirdiği bu varlak, vaktile Türkü esaret altında buluudurmak maksadile imtiyaz almak üzere arzedilen sermayeleri, yurdumuzdan kovduğu gibi bizden ucuz iptidai maddeler almağa ve bize pahalı mal satmağa alışmış olan sermayeleri de mütekabil alış veriş (Kılâring) şartlarile bağlamıştır. Bu suretle Türk ticareti denkleşme esasını üzerine Arsıulusal ticarette yer tutmuş yine bir vakitlar ticaret limanlarımızı dolduran yat bayraklı büyük ticaret gemilerinin yerlerini bugün Cumhuriyet idaresinin kurduğu, ünlü bayrağımızı dalgalandıran, Türk, ticaret filosu işgal etmektedir.

Türk ekenomi alanında bugün gözlerimizle görmekte olduğumuz bütün bu varl kları, ancak Atatürk, onun kurtarıcı ve inkılâpçı arkadaşlarile bunlara arka veren ve damarlarında dedelerinin bütün dünyaya serpmiş oldukları medeniyet kanını taşıyan Türk ulusu gösterebilir nitekim göstermiştir de..

(Bir Kuvvet Abidesi) Türkiye

29 - Birinci teşrin - 1923... Cümhuriyetle beraber inkilâbımızın müjdecisi olan bir tarihtir. Bu günden itibaren Cümhuriyetimiz, inkilâplarla el ele vermiş; biri diğerine yol açmış, kuvvet olmuştur.

Bütün inkılâplarımız cihana numune olacak şimdiye kadar tarihin kaydettiği inkilâplardan farklı bir surette; bize en eyiyi, en yeniyi ve en kuvvetliyi getirmiştir. Fena, köhne, zayif kökten atılmış, yıkılmış ve mazinin karanlık uçurumuna atılmıştır. Önümüz Aydın, yolumuz açık en eyiye doğru durmadan, yorulmadan koşuyoruz. 14 yılda Dünyaya nümune olacaka işler yaptık. Yeni bir inkilâp Tüakiyesi yarattık. İnkilâbımız tek cepheli değil tam cepheli, hayatı her yönden onaran zencirleme inkilâplar serisidir.

En modern bir cemiyetin yaratılması için neler yapılması lâzımsa hepsini birden yaptık. Bir inkilâbımızı diğer bir inkilâpla sağlamlaştırdık.

Sosyal hayatımıza düzen verdik. Ekonomik hayatı dirilttik. Kültürel hayatımızı onardık. Siyasal sahada kuvvetli, dip diri, genç bir «Türkiye Cümhuriyeti» Ün aldı. Bu suretle Türk inkilâbı dünya yüzündeki inkilâpların en tamı, en üstünü ve bütün tarih boyunca numune olacak şekilde, en büyük bir abide olarak yükseliyordu.

Fransız ihtilâlinin senelerce kan dökerek yaptığı sosyal ve siyasal inkilâbın biz en kısa bir zamanda sevgi ile, halktan kuvvet alarak yaptık. Bütün dünya; gözleri kamaştıran ve bütün şarka örnek olan bu inkilâbı hörmetle yadediyor.

Bu gün ulu önderinin arkasından yürüyen 17 milyon Türk inkilâplardan aldığı kuvvetle bütün cihana karşı bir ağızdan «Biz varız, yaşıyoruz, yaşayacağız; Mazlum uluslara örnek olacağız» diye bağırıyor.

İşte, Cümhuriyetin ve inkilaplarımızın yarattığı tek kalpli, birbirine sevgi ve muhabbetle bağlı 17 milyon kişilik bir «Kuvvet abidesi» Türkiye....

KEMAL DEMİRAY

Meş'alesinden Kaptım

«Cumhuriyet bayramı münasebetiyle»

Atatürk
Türklüğe bağışladı bugünü...
Bu..
Mutlu...
Düğünü.
Türk
Olan, bu günü
Bu günün büyüklüğünü...
Anlar.
Yabancıya...
Anlatmaya...
Yetişemez zamanlar.
Ah... Ne çabuk geçer bu ânlar
Bu mutlu zamanlar
Aman!
Çabuk geçen değildir zaman.
Çabukluk bizde...
Bizim sür'atimizde.
600 yılın yapamadığı...
Meydana atamadığı...
Şeyleri...
Biz 14 yılda yaptık.
Aramızdan sultanları ve beyleri;
Söküp attık.
Biz...
Hepimiz...
Yalnız ülkümüze taptık
Bu ülküyü biz.
Atatürkün meş,alesinden kaptık.

M. EMİN GENÇMETE

14 Yaş Ve 14 Yıl

A. ZEKİ ÖKMEN

Terbiye Ve Tedris Alanında:

"Ne mutlu Türküm Diyene,,
ATATÜRK

14 Yaş gençliğe geçiş yaşıdır.Kökleşmemiş ihtiyatların duygu ve sezişleri artık bir yer, bir yatak yapmaga başladığı devirdir. Bu an insan yavrusunun asıl varlığını ve asıl benliğini göstermeye başladığı andır.

Bu yaşta ozamana kadar egreti bir vasıf olarak görülen hususiyetler egreti olarak göze çarpan yaşayışlar yerine esaslı vasıf ve esaslı benlik meydana çıkmaya veya eski vasıflar köklü hususiyetler haline geçmeye başlar.

Bu yaşta ruhi mesleğe ve kabiliyetlerde bu devirden önceki zamanlara nazaran büyük değişilikler gösterir: Daha önceleri dikkat gayri iradidir Her göz alıcı hareket ve eşye onun dikkat ve alakasını çekmekte idi; Uzun boylu birşey üzerinde dıkkatını toplayamazdı. Halbuki bu devirde artık dikkat iredileşmektedir: Müşahede, tetkik ve araştırmaları ve netice çıkarışlar kendi istek ve arzusu dahilinde yapılır.. Daha önceleri hissi hayat çok çeşitli idi gülerken bir tenbihle aglar, fakat çabuk avunur tesir yapışlarında ve müteessir oluslarında çeşitlilik vardı. Halbuki bu devirde hissi hayat sabitleşmiştir. Muayyen ve belli mevzulardan zevk almaya başlamıştır. Eskiden harekete ve oyuna merakı fazlaydı. Fakat şimdi bu oyun ve hareketlerinde bir gaye vardır, bir ağır başlılık hakim olmuştur; Düşünce başlıca rolü oynar.

Arkadaş saçişte maddi menfaat hakim iken şimdi iş değişmiş fikrine, ruhuna uygun arkadaş seçmeye başlamıştır.

Bütün bu ve buna benzer hallerile bu yaşın adamına olgunluga giden genç adama benzer. Artık yolunu ve istikametini almış, gayesini çizmiştir Bu yaş aynizaman da iyiyi kötüyü ayrıt edebilecek insanın yaşıdır.

* * *

Cemiyet hayatının tesirlerini üzerinde taşıyan insan yavrusu gibi cemiyet hayatının yavrusu olan inkilâplarda da ayni karekter ve ayni ruh benzerliği vardır;onlarda insan yavrusu gibi yıldan yıla tekâmül ederler. Bir an gelirki artık itiyatlar haline girer ve bu andan itibaren inkilâp meş'ur bir hale gelmis ve artık nesilden nesile geçmek varlığını kazanmıştır.

Türk inkilâbı da tıpkı büyüyen çocuk gibi günden güne degişiklikler gösterdi; Gelecege daha güvenler adımlar attı ve olgunlaşmaya doğru ilerledi.

Bu gün inkilâbımızın on dördüncü yılını yaşıyoruz. ondört yıl; On dört yaş gibi bize bir çok yenilikler getirdi. Her alanda tıpkı Ondört yaşına giren genç giren gibi arkamızda bir çok eskilikler görüyoruz. Geçtiğimiz her yaş ve yıl merdivenini adımlayarak geçiyoruz; durmuyoruz. Bu arada inkilâbın ruhu olan Atatürkün direktifleri daima yol gösterici bir işaret oluyor: «Yetişecek çocuklarımıza ve gençlerimize tahsilin hududu ne olursa olsun; en evvel ve her şeyden önce kendi benliğine ve milli ananalarına düşman olan bütün anasırla mücadele etmek lüzumu öğretilmelidir » Düsturlarile olgunlaşan inkilâbın bekçileri yetiştirilmiş oluyorlar: Bu gün bu gençlik yetişmiştrj; İnkilâp istikametini almış, yolunu çizmiş ve gayesine doğru tıpkı genç bir insan gibi durmadan, yorulmadan yürüyor.

* * *

Yaşayanlar; içinde aktıkları bu inkilâp selinin durduğunu bir an düşünerek geçen günlere bakasa; bu baş döndürücü yürüyüş ve akışı görebilirler. İnkilâbımız hakiki benliğini almış, belli vasıflar ve belli şekiller dahilinde yürümeğe başlanmıştır. Biz inkilâbın 14 yılında bir çok şeyler kazandık ve bu arada hakiki benlik ve ruhumuzu aldık.

Onun ondört yılını gördük ve yaşadık bu cihatten seviniyor ve öğünüyoruz. Ne mutlu onun yüz yıllarını görene...

Balıkesir Tarihçesine İlgili Eski Bir Vesika

Yazan: EKREM ÇAVULDUR

Eski subaşı, Ene Beyin 804 hicret yılının 3 şabanında mahrusai Balıkesirde yazılan vakfiyesi, gerek eskiliği ve gerekse yazılış tarzı itibarile Balıkesir tarihçesi için önemli bir vesika sayılabilir.

Vakfiye, bir mukaddeme ile vakıfı irşad edecek sözleri, vakıfın kim olduğunu, ve vasıflarını, zaviyesfni ne maksatla bina ettirdiğini, vakfedilen emlâkin mahiyet ve hudutlarını, vakıf mütevellilerini ve şartlarını ve bu şartlara riayeti istilzam eden vesayayı ihtiva etmektedir.

Mukaddemede: «Cenabıhak kürei arzı insanlar için beşik ve hayvanlar için karargâh kıldı. Ve tarafımızdan salevatı şerife ol kimseler üzerine olsun ki anlar rihletin ve yolculuğun çok yakın olduğunu bildirdiler. Ve kendilerini Allah rızasına giden yollardan saydılar. Ve daha halk olunmadan su ile çamur arasında iken pek nefis idiler. Ve kendilerine vasıl olan haklara ve nimetlere kani olup sükûnet buldular ..» İrşadatta ise «Ölüm mahalli ve ziyan ve masiyet yeri olan dünya, çok doğru bir sözle hitap ederek: Ateş yandı, göç zamanı yaklaştı, ortalığı yakıp kül etmektedir. İyi ameller işlemeğe mübadere-ret eyle ömürler geçmektedir Artık gaflet uykusundan uyan. Muhakkak insanlar ektiğini biçer. Dünyada muammer olmadınmı ömrün yokluklar içinde zayi oldu veyahut pek az bir şey elde itmekle gaip oldu.» Yolunda mütalealar yürütülmektedir.

Vakfiyede vakıf Ene Bey şu suretle tavsif edilmekte ve künyelendirilmektedir:

«Ümera kisvesini lâbis ve cumhuru vüzeranın mercii, ve benzeri olmıyan zamanın vahidi, ve dehrin ferid hayrat ve müberratı ihya eden, ve şeri şerif nurlarına ittiba ile Cenabıhakkın vad buyurduğu eltafı süphaniyesinden başka kendisinin büyük rıza ve hoşnutluğunu kazanan, ve iyi günleri daim ve ana kavuşmakla güzelliği paydar olsun zamanın ahvali anın ziya ve şulesile düzelen, ve âlimlere sofrası açık bulunan Feleküttür oğlu eski su başı bey (Enebey) »

. . . [1]

[1] Değerli Saylav ve hemşerimiz İsmail Hakkı Uzunçarşılının mahkemei şeriye sicillerini tetkik ederek Karasi tarihçesine zeylen dercettiği Karasi vali, sancak beyi ve mutasarrıfları listesinde idare başkanlarının beşincisi ve sancak beyi İne bey, tarihçenin 108 inci sahifesinin 17 inci satırında elifin üzerinde hemze bulundurulmasına göre Eyne bey, vakıfiyede ise Ene bey olarak görülen bu adlar tetkik edilmelidir.

Karasi tarihçesinin sözü geçen sahife ve satırında Karasi Mirlivası Eyne beyin Temurlenk harbinde Evrenos beyle beraber Yıldırım ordusunun sağ cenahında bulunduğu zikredilmekte iken ayni yıl içinde üç buçuk ay önce Balıkesirde tanzim edilmiş olan vakfiyede eski Subaşı olarak gösterilmesi de tetkike değer. Tarihçenin nakletmiş olduğu (neşri)nin «Sultan Muradın Evrenos adlı bir behadır subaşısı vardı ki Hicaza gitmişti» Hikâyesine bakılırsa subaşılığın, vakfiyenin yazdığı devirlerde ön safta bulunan ümeraya verilen bir unvan olduğunda şüphe yoktur. Subaşı, Selçukilerde vali ve sancak beyi yerinde kullanılırdı. (Eski) tabirinin kullanıldığına göre de vakfiyesinin tanzim edildiği sıralarda kendisinin işten el çekmiş veya çekdirilmiş bir vaziyette bulunduğu anlaşılmaktadır. Buna göre Hicri 804 yılının Şabanında açıkta bulunan Ene beyin 804 yılı 19 Zilhiccesi cuma günü vuku bulan Temurlenk harbinde vazife başında bulunuyor.

Vakfiyede eski subaşılığı kaydolunmakla beraber zikredilen vasıfları, Ene beyin mühim bir şahsiyet olduğunu ve Temurlenk harbinin vukuundan üç buçuk ay evvel vakfiyesini tanzim ettirmekle az bir zaman sonra patlıyacak vukuatı kesdirebilecek kadar feraset ve kiyaset sahibi olduğunu gösterir.

Vakfiye de zaviyenin Balıkesirin hangi mahallinde yaptırdığına dair malûmat yoktur! Misafirler, garipler, fukara ve yoksullar; zaif ve miskinler ile ehli ilim, ehli-Kuran ve din taliplerinden yatacak yerleri olmıyan ve hiç kimse tarafından misafir edilmiyen ve diğer müstahiklerden gelip konan ve gidenler için « belâ ve musibetlerden mahfuz kalası Balıkesir şehrinde» Etrafında matbah ve odaları ve ahuru müştemil olarak « Şerif bir zaviye bina eyledi» ği zikredilmektedir. [2]

Vakfiyede Enebeyin bu zaviyeye iki köyün ve Çakır çiftliği mezreasının tamamile yedi değirmen ve altı hamam vakıfedildiği görülmektedir. Hâlen adları ve mevkileri belirsiz olan (Kilisecik) karyesile (Şehre Kuzluca) karyesi ve Çakır çiftliği mezreasının mahruseî Balıkesirin Şark canibinde; değirmenlerden ikişer danesinin Balıkesir ve Bursada, üçünün mahrusaî Bergamada bulunduğu gösterilmektedir. Hamamlara gelince: İkisinin Balıkesirde (3) birinin Bursada (bu hamamın varidatından 39 Osmanlı dirhemi Bursada zaviye yanında bina eylediği medresenin müderrine talebelerine, kayyumuna ve medrese avlusundaki türbe de Kuran okuyan beş nefer gılmanına meşrut olup fazlasının Balıkesirdeki zaviyesine sarfedileceği.) Dördüncü hamamın « belâlardan mahfuz kalası» Ankara şehrinde. [4] beşinci ve altıncı hamamların da Bergama şehrinde olduğu mezkûrdur.

[2] Ene bey menzil ve mescidinin halen itfaiye garajının bulunduğu yerde olduğu rivayet edilmektedir.

[3] Balıkesirdeki hamamlardan birinin Taşpazar mahallesinde bulunduğu (Yakın zamana kadar mevcut olan) vakfiyede zikredilmekte ise de ikincisinin yeri tesbit olunmamıştır. Yalnız şehir içinde olduğu ve Nasrullah kızı Melek hatundan 14 bin Osmanlı dirhemine satın alındığı mezkûrdur.

buradaki şehir içi tabiri de şehrin ozamanlarda sur içinde bulunduğuna delâlet eder. Hamamlardan birinin sur veya hisarın haricinde bulunan Taşpazar mahallesinde diğerinin hisar içindeki şehirde bulunduğu sarahatle görülmektedir. Vakfiyede «Yeni hudutlarından bir tarafı yola ve diğer tarfı İbrahim oğlu Ali fakih mülküne vasıl olur.» Denen bu hamamın Şeyhlutfullah mahallesinde Kıner adlı olduğunu ve yerinin bilinemediğini Karasi tarihçesi sicilâta atfen kaydetmektedir..

[4] Garip bir tesadüf eseridirki vakfiyede ismi geçen dört şehirden Bursa ve Bergama için kullanılmıyan «Belâ ve musibetlerden mahfuz kalası»duaî tabiri, yazıda görüldüğü üzere yalnız Balıkesir ve Ankara şehirleri mevzuu bahis olurken zikredilmektedir ! Bunu görünce bu iki şehrin Millî harekâtta oynamış olduğu rolleri hatırlıyarak duanın isabetkârlığına hayret etmemek mümkün değildir.

Eski Tarihlerde Garbi Anadoludan İstanbula Üzüm Nakline Dair Bir Vesika

Yazan: KÂMİL SU

Manisa ve İzmir havalisi bağlariyle meşhurdur. Bugün, bu mıntıka ihracatının mühim birkısmını üzüm teşkil ettiği gibi tarihde de cıvar memleketlere üzüm ve üzümden yapılan metə, ihrac etmekle şöhret bulmuştur

Eski devirlerde sarayın ihtiyaçları divanı düşünaüren belli başlı meselelerden biri olmuştur. Osmanlı imparatorluğunun hudutları dahilinde yetişen türlü metaın en nefisleri «nefis nefisi şehriyari» ve saray halkı için satın alınırdı. Bunun içîn divandan her zaman için sancak beylerine, kadılıklarda ferman gönderilir, tekitler yapılırdı. Fatih zamanında bir aylık saray sarfiyatı şunlardan ibarretti: (64 kantar bal, 594 tavuk, 28 müt pirinç, 61 kaz, 19 kıyye safran, 116 isteridye, 87 karides 400 balık, 12 miskal fıstık, 15 kıyye büber 11 kıyye zeytin yağı, 3 şinik petmez toprağı, 84 kıyye eflâk tuzu, 13 kıyye nişaşta 51 şişe boza bunlardan başka 616 baş ve paça, 180 işkenbe 659 yumurta, yalnız av kuşları için 229, ava giden avcı içinde 60 tavuk, hassa için 770 akçelik ilaç» (1)

Bundan başka İstanbulun da ihtiyaçları vardırki bunların hepsi vilâyetlerden tedarik edilirdi. İzmir, Manisa havalisinin sarayı beslemekte hissesi olmuştur. Bilhassa sarayı amire için bu mıntakanın kıymelli metaı olan üzümden fazla mıktarda ihraç yakılmıştır. Bay Ahmet Refık'in onuncu asırda (İstanbul hayatı) adlı eserinde İzmir ve havalisinden İstanbula üzüm nakline dair bir ferman var. İzmir, Ayazment kadilarına hitaben yazılan, 995 hicri tarihli, bu fermanda, « bazı matrabaz tayfası zuhur edip İstanbula lâzım olan kara üzüm ve razakı ve incir ve bunun emsali zehayiri dermahzen edüp bu canipte tamam muzayika olmayınca getürmemek ile külli muzayaka çekilürjmiş olmakule zahireyi dermahzen ettirmeyüp Vakıt ve eyyamla varan gemilere tahmil ettirüp İstanbula irsal olunmak emeredüp buyurdum ki..»(2) denilmektedir.Bizim Edremit mahkeme Siicillâtındada Bulduğumuz 989 tarihli bir vesika bay Ahmet Refikin neşrettiği vesi kanın verdiği malûmatı tekit eder mahiyettedir. Adalar denizi yalıları kadılıklarına hitaben yazılan bu vesikada(bundan aktem tahtı kazalarınızdan mahruseî İstanbul üzüm vesair kuru yemiş ve pekmez ve turşu gelip şehre vus'at ve eshabına ticaret vaki olurdu) denilmektedir. Buradan anlıyoruz ki İzmir ve havalisi fermanın yazıldığı arihte, ve bu tarihe takaddüm edan Yıllarda İstanbulun kuru meyve, billhassa üzüm pekmez, turşu ihtiyaci na karşılık vermiştir. Öyleki, bu havali ihracatı durduğu zaman İstanbul bu yolda muzayakaya düçar olmuştur. Netekim fermanın alt tarafında "halâ bazı kimesneler bağlarının üzümlerin kenara satıp turşu ve pekmez babında muzayaka verdiklerin

Ve bazı madrabazlar ve kefere ve yahudi taifesi oltaraflara varup müslim tarikle mukaddem akça verip zamanında üzüm cem eyleyüp dermahzen edüp badehu şıra edüp istedikleri zamanda murad eyledikleri yerlere götürüp ve bazıları dahi ve bazılar ağdacılara verüp ısladup ve yuğurup taze üzüm zayi olduğu istima

[1] — Eski İstanbul Ahmet Refik S: 13 — 14
[2] — Hicri onuncu asırda İstanbul hayatı: S: 144

olundu» denilerek bu muzayaka anlatılmaktadır. Osmanlı imparatorluğunun ıktisadî bünyesini alâkadar eded bu vesikayı aynen aşağıya koyuyoruz.

VESİKA

Akza kuzatil müslimin ûlâ vilâtil muvahhidin madinil fazlı vel yakın varisi ûlümül enbiyai vel mürselin elmuhtasrü bimezidi inayelil mebkül muim mevlâna İzmir kadısı Damet fezaile ve kıdvetil ümerail kiram ve umdetül küberail feham zül kaderü vel ihtiram elmuhtassü bimezidi inayetıl melükül allâm Aydin ve Midilli sancaklarî beyleri dame izzühuma ve mefahirül kuzatı vel kelâm ve Ayazment ve Tuzla ve sairan deniz yalılarında vakı olan kadılar zide kadruh tevkii refi humayun vasıl olucak malûm olaki bundan akdem tahtı kazalarımızdan mahrusei İstanbula üzüm ve sair kuru yemiş ve pekmez ve turşu gelip şehre vüs'at ve eshabina ticaret vaki olurdu halâ bazı kimesneler bağlarının üzümlerini kenare satıp turşu ve pekmez babında muzayaka verdiklerini ve bazı matrabazlar ve kefere ve yahudi taifesi ol taraflara varup müslim tarikle mukaddem akçe verüp zamanında üzüm cem'eyleyüp der mahzen idüp badehu şıra idüp istedikleri zamanda murat eyledikleri yerlere gönderüp ve bazıları dahi ve bazılar ağdacılara virüp isladup ve yuğurup taze üzüm zayi olduğu istimâ olundu imdi ağdacılar ve kefere ve yahudi taifesi menolunup âdeti kadime üzere İstanbul zahiresi içün irsal olunmağin emredüp buyurdumki dergahı muallâm çavuşlarından Ömer çavuş zide kadruh vardıkta mezbur bu bapta her biriniz mukayyet olup tahtı kazanızda vaki olan bağların üzümlerin şıra ettirmeyüp kadimden ola geldiği üzere Kurudup ve pekmez ve turşu ettirüp ve İzmir (Bir kelime okunmiyor) gemilerine tahmil ettirüp doğru İstanbula gönderesiz ki eshabına ticaret ve şehir halkına bu husus vus'at üzere ve kuru meyve ve eğer kuru (1) üzüm ve eğer razakı üzüm ve eger incir ve ğayridır der mahzen ider etmeyüp ve asla Selânik'e ve Mısır'a kuru meyve ververdirmeyüb cümlesin İstanbula gönderesiz onun ğibi boş fuçular ile gemiler varırsa gemilerin girift eyleyüb olcaniplerde vaki olan bağların üzümlerin şıra için virmeyesiz ve madrabazlar kuru meyveyi dermahzen idüb Mısırdan ve Selânikten ve hariç yerlerden gemiler geldikte ziyade bahaya bey' ederlerse yahşi anı dahi göresız vaki ise men'u def' idüp der mahzen ettirmeyüp ve harice göndermeyesiz ve mezbur müslim tarikle matrabazlara ve kefere ve yahudi taifesine üzüm verdirmeyesiz der mahzen ettirmeyüp ve harice göndermeyesiz ve mezbur müslim tarikile matrabazlara ve kefereye ve yahudi taifesine üzüm verdirmeyesiz der mahzen ettirmeyüp ve ağdacılar dahi vechi meşruh üzere üzümü ısladub yuğurt mayup âdeti kadim üzere hasıl olan üzümü İstanbul zahiresi içün gönderüp mahzenlerinden ref'eyleyesiz İstanbuldan gayriye üzüm göndermekten ziyade hazer eyleyesiz ve hükmü humayunumun suretini sicili mahfuzuna kayd ettirüp mezburânin ile amel olunup emri şerife muhalif iş edenleri yazup bildiresiz alâmeti şerife itimat kılasız tahriren fi rebiül ahar sene: 989

[1] — Kara olacak

Otomobil Kazası

HİKMET TURHAN DAĞLIOĞLU

Trenle Ankaraya gidiyordum. İstasyonlardan birinde kompartımanımızı koltuk deyneklerine dayanarak yürüyen bir baş çavuş girdi. Kompartımanda biz iki arkadaş idik. O, gazete ben, kitap okuyordum. Bu sakat askerin içeriye girişi ilgilendirmişti. Hemen kendisine yer göstermek suretile aramıza aldık. Zavallı başçavuş derin bir ah çekerek ve koltuk deyneklerini bir köşeye dayadı Başçavuş ancak yirmi sekiz, otuz yaşlarında kadar görünüyordu. Bir zaman kompartımanı derin bir sessizlik kapladı. hatırımdan neler geçmiyordu? Bu adam acaba bir eşkiya takibi sırasındamı veya her hangi bir kaza neticesimi yaralanmıştı? Kimbilir ne olmuştu? Aradan biraz zaman geçtikten sonra sözü ilk açan başçavuş oldu:

—Baylar dedi,sıhhatinizin kıymetini bilin vücüt sağlığına hiç bir şey benzemyior. Ona:

—Geçmiş olsun başçavuş ne oldunuz? diye sordum. O, böyle bir sual sormamı bekliyormuş gibi hemen anlatmağa başladı.

— Beş altı ayönce bir otomobil kazasına uğradım. Bisiklete binmiş asfalt cadde üzerinde gidiyordum. Dört yol ağzı bir yere gelmiştim. Nasıl oldu bilmiyorum. Bir otomobilin hızla bana çarptığını duydum ve sonrasını bilmiyorum ..

Gözlerimi açtığım zaman kendimi bir hastane odasında buldum. Hıstabakıcı kadın tam 25 gündenberi hastanede yattığımı ve muhakkak bir ölümden kurtulmuş olduğumu söyleyince her şeyi anlatmıştım. Demekki bana çarpmış olan o binek otomobili beni adamakıllı ezmiş bir et yığını haline getirmişti.

Her tarafım sızlıyordu. Kırılan bacaklarım alçı içinde bulunuyordu Benim için artık her şey bitmişti. Bundan sonra artık ben ne yapabilirdim? Bütün gençliğim, çoluk çocuğum, istikbalim bir sinema şeridi gibi gözlerimin önünden birer birer geçti Bir an kendimi kaldırımlar üzerine düşmüş gelip geçenlerden sadaka istiyen bir dilenciye benzer görür gibi oldum. Başım dönmeğe, gözlerim kararma başladı ve nihayet kendimi bu düşünceler arasında kaybettim...

Aradan kaç gün geçti bilmiyorum Hastanenin ziyaret günlerinden bir gündü. Beni görmeğe gelenler arasında çoluk çocuğumdan başka birde yabancılar vardı. Bunlardan iki tanesi yanıma yaklaştı. Bana bir sürü hediyeler verdikten sonra ayrıca bir zarfta sundular ve:

— Yakında inşaallah tamamile iyileşirsin. Şimdilik allaha ısmarladık. Hiç merak etme tekrar görmeğe geleceğiz. Doktorlar s a n a e l l e r i n d e n g e l d i ğ i kadar iyi bakacaklarından emin olun! Diyerek yanımdan ayrıldılar. Onlar, kapudan çıkar çıkmaz karım bana:

— Bunlar.... vekili ile asıl seni çiğneyen ..... Vekâleti genel direktörlerinden Bay..... dır.

— Ya demekki beni çiğneyen bu adammış ha? Sözleri döküldü. Karım bana başından geçenleri şöyle anlattı:

— Otomobille çiğnendikten sonra seni hastahaneye kaldırmışlar İlk zamanlarda hayatından ümit kesilmişti. Fakat seni otomobiliyle çiğneyen adam, büyük bir adam olduğu için doktorlara her türlü fedakârlığı yapmaktan çekinmedi ve nihayet seni kurtardı. Biz hak yerine dava edecek olduk. Fakat umum müdür bize bin beşyüz lira verince davadan vazgeçtik; sanki vazgeçmeseydik elimize ne geçecekti? Adam seni, askerlikten çıkacak olursan dolgun bir maaşla bir yere yerleştireceğini vadetti. Allah razı olsun. Her hafta bize yirmi, otuz liralık armağanlar yolluyor. Doğrusu çok vicdanlı bir adammış.

Tam sekiz ay hastahanede kaldıktan sonra nihayet çıktım. Her tarafım iyileşti. Yalnız sağ bacağım halâ ağrıyor. Doktorların dediğine göre ben ölünceye kadar topal kalmaya mahkûm kalacağım. Amma ne zararı var? Değilmiki rahatım yerindedir? Çünkü bir defa tam maaşla emekliye çıkmak üzereyim Sonra bankada bin beş yüz liram var. Ayrıca askerlikle ilgimi kestikten sonra fabrikaların birinde işi az bir vazifeye yüz lira ücretle yerleştirileceğim.

Böyle otomabil kazası dostlar başına kalbim ferah, cebim dolgun olduktan sonra varsın biraz bacağım iğri olsun. Buna kaza değil piyango derler. Başçavuş bir zaman sustu ve sonra içini çekerek derin derin ofladı ve şöyle bir türkü tutturdu.

Dağ başında yayılan ceylân
Yitirmiş yavrusunu gözleri bıryan
Bir vefasız yare gönül bağlıyan
Cehennem narına yanmışa benzer
Alyanak üstüne gül ile nerkis
Sabahlar olmıyor esmerim sensiz
Yandım allah yandım yandırma beni
Seviyorum diyerek kandırma beni

Türküsünü bitirdikten sonra başçavuş tekrar söze başlabı.

— Hepsi neyse ama Baylar sekiz ay çektiğim sıkıntı anamdan emdiğim sütü burnumdan getirdi. Şimdi hamdolsun rahatım iyi ve yerleştirileceğim fabrikayı ziyareten Ankaraya dönüyorum. Tekrar

Tükendimi Ankaranın kalayı efem
Bozuldumu zeybeklerin alayı efem
Sinobluyu öldürmenin kolayı efem
Yattım uykulara uyanmadım
Zalim kurşun yarasına dayanamadım.

Hüsniyemi yaylalarda bastılar efem
Cepkenini çam dalına astılar efem
Beş kardeşi de bir arada kestiler efem
Yattım uykulara uyanmadan .....
Zalim kama yarasına dayanamadan..

Diye bir türkü söylemeğe başladı.

Arkadaşımızla birbirimizin yüzüne bakıyorduk. Meğer felâketlerinde hayırlısı olurmu!... Elverirki imamda şans olsun!..

Tren durmadan gidiyordu. Baş çavuş biri bitince öbürüne başlıyordu. Fakat bu türküleri sevincinden mi yoksa kederinden mi söylediği bir türlü anlaşılmıyordu.

Vatan

Türkiyemiz uçurumun baş ucunda inlerken
Haris düşman gülüyordu bu sahneye içinden
Türk evladı yaralandı hepsi binbir yerinden
Fakat ümit, ümit yolu hiçbir vakit sönmedi
Asil Türkün intikamı hiçbir vakit ölmedi.

Hepsi nemli gözlerile cepheye koşuyorlar
Allah: Allah sedalarla semaya uçuyorlar
Evet onlar yerde degil hepsi gökde gezerler
Düşmanların üzerine gökden hücum ederler.

Ovalarda uğuldayan dehşetli top sesleri
Genç ihtiyar çoluk çocuk titretti herkesleri
Mitralyozlar bir tarafdan, şarabneller çakıyor
Gürültüler saf kalplerde derin yara açıyor.

Şen yurdumuz bir taraftan cayır cayır yanıyor
Yerler bütün vakur Türk kanile dalgalanıyor
Vatanı vermeyiz diyor, kılıncını sallıyor
Kirlenmemiş sancağımız asîl yurtta parlıyor.

Atatürküm sen bunların hepsinin önündeydin
Düşman vatanı isterken vermeyiz diyen sendin
Taburun ta en önünde ileri diyen sendin
Düşmanbozulmuş kaçarken kovalayan sendin

Büyük Atam sana eder teşekkür bütün millet
Bizi çekdin uçurumdan ettin birçok eziyet
Tanıttın benliğimizi vatan aşkı milliyet
Vakur elin bize en büyük galibiyet

Senin o muktedir kolun getirdi medeniyet
Bütün Türkiye üstünde gösterdin insaniyet
Kurtardın sen o zincirden yani vahim esaret
Şimdi yeni hayat verdin yaşasın Cumhuriyet.

B. B.

Kadın Saylav

Türk kadını yükseldi
Saylav iskemlesine
Atatürkün bir sesi
Onu yüceltti gine

Bağdaş kurup oturan
Başı örümcek tutan
Binbir masal uyduran
Kadın yaşamaz bir an

Atatürkün devrinde
Kadın kavuştu gine
Benliğine sesine
Saylav iskemlesine

B. B.

Erkinlik

Vatanımız kurtuldu, aydınlandı gecemiz
Ulu Önder Atatürk acunda tek yücemiz
Her kalpte bir güneş var cumhuriyet güneşi
Zulmetleri boğuyor kalbimizin ateşi

Ülkünün kaynağını aşıp vatana geldik
Bu vatan cephesinde binlerce göğüs deldik
Nu mutluki bizlere yaşıyoruz şimdi hür
Erkinlik ateşile sesimiz çıkıyor gür

Yüce dağlar aşarak dört yana kol atan Türk
Bugün acunda hem genç hemde göklerden büyük
Türk gençliği bekçidir üzerinde bu yolun
Arslanların yoluna binlerce çelenk koyun

FERDA SEKENDİZ

Yağcılar Ve Savaştepe Mânilri

Öğretmen : MUSTAFA SALMAN

— IV —

Bileziğim var benim,
Kollarıma dar benim.
Ölüm var ayrılık yok,
Böğledir kavlim benim.

Bahçeye kuyu eştim,
Dibinden geldim geçtim.
Oğlan sene varmican,
Dün aşam yemin ettim.

Beyaz giyme söz olur,
Siyah giyme toz olur.
Hep yeşiller giyelim,
Muradımız tez olur.

Bahçelerde gül ağacı,
Oturmuş iki bacı.
Kullar bize acımıyor,
Kadir mevlâm sen acı.

Bizim dağda ak üzüm,
Salkımı dizim dizim.
Bene yardan geç deyorla,
Yar benim iki gözüm.

Bahçelerde sarumsak,
Sıkı sıkı sarılsak.
Kaba döşek üstünde,
Bayım bayım bayılsak.

Basri ânın sazları,
Okcuların kızları.
Suyundan mı güzel olur,
Okcuların kızları.

Balıkesir yoluna,
Halhal takmış koluna.

Beşibirlik yaptırmış,
A kız senin yoluna.

Bir taş attım vurasıya,
Yol üstünde durasıya.
Hem hartiyim, hem şartiyim,
A kız seni alasiye.

Baladın çarşısında,
Oturmuş karşısına.
Adam aşık olur mu?
Kapı bir komşusuna.

Ben giderim yoluma,
Bir taş geldi koluma.
Ben kolumdan vazgeçtim,
Varsın girsin koynuma.

Bahçelerde ak biber,
Kabar yüreğim kabar.
Gitti yarim gelmedi,
Alamadım bir haber.

Bağcık attım demede,
Keklik vurdum gümede.
Gelin de sene sarılırım,
Düşmanlara inada.

Bağcık attım tallardan,
Yorgun geldim yollardan.
Bir çift selâm göndersene,
Enki kibar dillerden.

Bınar başında durdu,
Çifte güvercin vurdu.
Köylemiz uzak emme,
Sevi aradı buldu.

Bahçeye gittim gelinle,
Gül aldırdım elinle.
Nazlı yari gücendirdim,
Kırılası dilimle.

Bahçelerde heslehan,
Kızın adı Neslehan.
Şu köylerde bir gelin va,
Gönüllerimi yaslayan.

Bahçelerde gülüşan,
Yanağında yok nişan.
Eski sevi unutulmaz,
Tehnelerde buluşam.

Bülbülün kanadı sarı,
Ağladım zari zari.
Gece gündüz koştum emme,
Aldırdım nazlı yarı.

Bahde koyun kuzu,
Kağıda yazdım yazı.
İtti bene oyunları,
Gidi de . . . . kızı.

Bahçeye ektim marıl,
Su akar harıl harıl.
Karşılardan bakıp durma,
Gelde boynuma sarıl.

Bahçeye koydun beni,
Nar gibi oydun beni.
Hiç gayglarım yoktu,
Gaygıya kodun beni.

Bahçelerde kestene,
Gölge bastı üstüne.
İyi dinle gâvur gelin,
Türkü senin üstüne.

Bahçelerde kurt izi,
Düşman ayırdı bizi.
Ayıran düşman olsun,
Allah kavuştur bizi.

Bahçelerde kelem va,
Ardımızdan gelen va.
Evel böle değildin,
Şimdi akıl veren va.

Bahçelerin kelemi,
Kime yollen selâmı?
Sevip sevip ayrılması,
Senle bene göre mi?

Böğrülce garık garık.
İçinde kara gavuk.
Yokarı gödeğin kızları,
Kümesten çıkmış tavuk.

Bahçelerde idrişah,
Boyu uzun kendi şah.
İki gönül bir olursa,
Karışmaz padişah.

Bahçelerin ereği,
Yeni bostan keleğin.
Bellerime kolan olsun,
Nazlı yarin meleği.

Bahçelerde enginar,
Enginarın denki var.
Genç kızların koynunda,
Portakalın rengi var.

Bağa vardım bağlama,
Kömür gözlüm ağlama.
Ben buralı değilim,
Bana sevda bağlama.

Bahçede duman tüte.
Ağzında bülbül öte.
Güzellerin koynunda,
Yapraksız elma bite.

Bahçede gezen oğlan,
Mendili güzel oğlan.
Annen sene yar bulmuş,
Parayı kazan oğlan.

Bahçelerin kuru mu?
Geldi darı kırımı
Senin yarin evlenmiş.
Benim yarîm duru mu?

Bacalıkta ismisin,
Kutulardı mısmısın.
Kaş altından bakıyon,
Yarim bana küsmüsün.

Bahçemiz bostan oldu,
Eridi pestel oldu.
Keşke yarim sevişmeydik,
Dillere destan oldu.

Balıkesir yolları,
Bilezikli kolları.
Böylemiydi a sürmelim,
Bu sevdanın sonları.

Bahçelerde eşi elma,
Çok güzelsin maşalla.
İkimizde bir boydayız,
Nasip oluruz inşalla.

Bahçelerde gezersin,
İnce şeker ezersin.
Annen ağzına bakarsan,
Sen çok bekâr gezersin.

Bahçelerde erik dalı,
Dibinde gördüm yari.
Görenler maşallah desin,
Kimin var böyle yari.

Bizim bahçe pek kuytu,
İçinde bahar otu.
Yarim gelmiş duymamışım,
Neymiş bu gâvur uyku.

Bahçelerde gök bakla,
Yazarın nokta nokta.
Seni deli deyorla,
Aklını başına topla.

Bahçelerde sıyırma,
Sırımı ile duyurma.
Sen benimsin ben senin,
Merak edip gayırma.

Bahçelerde ak kedi,
Yediğim keklik eti.
Ben burada duramican,
Alda yanına götü .

Bahçelerde eğlen gel,
Elen gelde dolan gel.
Beni sana vermezle ,
Devriş ollda dilen gel.

Bahçelerde bübersin,
Yeşil yeşil tütersin.
Özenmişte gelmişin,
Konuşmadan gidersin.

Bahçelerde gül varmı?
Gül dibinde yol varmı?
Akşam akşam yanına gelsem,
Yarim bene yer varmı?

Ben bir uzun kamışım,
Kapına yaslan mışım.
İster al ister alma,
Ben sevimi almışım.

Liralar bozdurayım,
Gerdana dizlireyim.
Yarimin şapkasına,
Maşallah yazdırayım.

Bahçeye girdi çime,
Acı elmalar yeme.
Güzel seni kaldırcan,
Duydum duymadım deme,

Dala bakır asılmaz,
Kuru budak kesilmez.
Sarılmince komür gözlüm,
Deli gönül yasılmaz.

Bahçeye kuyu eştim,
Dibinden geldim geçtim.
Kör olasına yarim,
İlk sevimi sen açtın.

Bahçelerde sarı gül,
Yarı gonca yarı gül,
Geç açıldın tez soldun,
Olmasaydın barı gül.

Bahçelerde pırasa,
Yaprağına kar yağsa,
Kızlar kocasız kalsa,
Oğlanlara yalvarsa.

Bahçelerde balkabak,
Açılır tabak tabak,
Şu oğlan bana yanmış,
Yediği halta bak,

Bağa girdim üzüme,
Üzüm aldım ağzıma,
Yar aklıma gelince,
Dizildi boğazıma,

Bahçeye kuyu eştim,
Dibinden geldim geçtim.
Oğlan sana varmiyasiya,
Dün akşam yemin içtim.

Bahçelerde kereste
Kuş besledim kaveste,
Bir gittim yarim hasta,
Bir gittim son nefeste,

Bahçelerde kalem var,
Arkamızdan kalen var,
Ayrılalım a sürmelim,
Senle beni gören var,

Bir taş attım deriye,
Kız geldi pençereye,
Kız Allahını seversen,
Al beni içeriye,

Ben giderim yoluma
Elma vurdu koluma
Söğle nene kızına,
Doğru gitsin yoluna.

Bahçelerde kelem var,
Arkamızdan gelen var.
Eskiyar şöyle dursun,
Yeni yardan selâm var

Beyaz üzüm salkımda,
Yeşil yaprak altında,
Nazlı yarin sevdası,
Ta kalbimin altında.

Beyaz üzüm salkımı,
Benim yarim saklımı,
Koyuverin yarimi,
Aldırıcan aklımı.

Bugün cuma günleri,
Arşa çıkar ünleri,
Ömür değilmi sayarım,
Yarsız geçen günlere.

Bahçelerde badılcan,
Ben askere yazılcan,
Ben askerden gelince,
Allı pullu kız alcan

Böğün ayın onudur,
Yüküm buğday unudur.
Evliye gönül verme,
Eve gider unudur.

Bugün ayın otuzu
Kızlar giyer hotuzu,
Dünyada yar sevmiyen,
Ahrette yer topuzu,

Bugün ayın ondördü,
Kız saçını kim ördü.
Ördüyse yarim ördü
Kız karanlık kim gördü.

Bahçelerde lahana,
Leblebi koydum sahana.
Kızlar oğlan seviyor,
Su destisi bahana,

Bağa vardım bakmağa,
El uzattım yaprağa.
Dünyada özencim çok,
Kirmen kara toprağa.

Bağa vardım bağ için,
Gül kopardım yar için
Anneler kız besliyor,
Delikanlılar için.

Beyaz giyme toz olur,
Al giyme söz olur.
Yeşil gey, Yeşil kuşan,
Her muradın tez olur.

Bahçelerde lahana,
Gittim koydum salıana.
Ben ömrümde görmedim,
Böyle cadı kaynana.

Bahçenin ardı saman,
Aman efendim aman.
Eller düyün yapıyor,
Bizim düyün ne zaman.

Bahçelerde idrişah,
Boyu uzun kendi şah.
İki gönül bir olsa,
Karışmaz padîşah.

İki duvar arası,
Buldum gâvur parası.
Gızın gönlü var amma,
İlle gâvur anası.

Balıkesir dagından,
Aldım zeytin yağından.
Şaka, maka severken.
Dutdu ciğer bağımdan.

Bugün günlerde salı,
Sallanır selvi dalı.
Gören maşallah desin,
Kimin var böğle yarı.

Beyaz üslük başımda,
Sevdiğim var karşımda.
Merak etme sevdiğim,
Nikâh yoktur başımda.

Bahçelerde kalem,
Kalemi iki bölem.
Karanlık kabirlere,
Sürmelim senlen girem.

Bağa vardım üzüm yok,
Yemeğe yüzüm yok.
Ben yarimi küstürdüm,
Barışmaya yüzüm yok.

Bahçelerde sıyırma,
Sırımı ellere duyurma.
Sen benimsin ben senin,
Merak edip kayırma.

Bahçeye girdim nar için,
Gül kopardım yar için.
Analar kız beslemiş,
Selbes oğlanlar için.

Bahçelerde gezeriz,
Yeşil çimen ezeriz.
İkimizde bir boyda,
Niçin yarsız gezeriz.

Bahçelerde bastırma,
Kız saçını kestirme.
Kestirirsen kestir var.
El oğlunu küstürme.

Bahçe kirazı gibi,
Bakkal çerezi gibi.
Yarle bizim sevimiz,
Tamam terazi gibi.

Bağa girdim yatmağa,
El uzattım yaprağa.
Ben yarime saramnzsam,
Kirmem kara toprağa.

Bir taş attım yamaca,
Bir kuş vurdum alaca.
Öğle bir yar sevdim ki;
Kaşı gözü var karaca.

Badılcanı doğradım,
Doradım da vurmadım.
Ben bu selbeslim için,
İftiraya oğradım.

Bahçelerde saz olur,
Gül açılır yaz olur
Ben yarime gül demem,
Gülün ömrü az olur.

Bahçede koyun kuzu,
Kıvır kıvır buynuzu,
Zengine tamah etmeyin,
Dengine verin kızı,

Bahçeye kuyu eştim,
Dibinden geldim geçtim.
Oğlan senbenden geçtin mi?
Ben senden dünden geçtim.

Bağa vardım üzüm yok,
Gelmeyede gözüm yok.
Geleceksen güzel kız,
Başkasında gözüm yok.

C

Cigara yansın kül olsun,
Sevilerimiz bir olsun.
Senle beni ayıranın,
İki gözü kör olsun.

Cigaramın incesi,
Gönlümün eylencesi.
Bir akşam gel, bir sabah,
İlle cuma gicesi.

Bahçelerde sarı çiçek,
Orak olsa biçilecek.
Güzel senin sevilerin,
Zehir olsa içilecek.

Bahçenin kürenleri,
Deşirin erenleri.
Yol üstüne göme koyun,
Sevdadan ölenleri.

Balıkesir yoncaları,
Tüfengimin koncası.
Nerde kaldı bu günlerde,
Canımın eylencesi.

Bahçeye kuyu kazdım,
Hem okudum hem yazdım.
Ak . . . . . üstüne,
Düş dümde öleyazdim.

Bahçenin nanasına,
Elinin kınasına.
Az verdim çok yalvardım.
Şu kızın anasına.

Bahçeye kuzu girdi,
Araya muzu girdi.
Anasını ararken,
Kızı koynuma girdi.

Bahçeye ektim kabak,
Arasında yolamak.
Akşam varcan gâvur gelin,
Uykuya yatma, yola bak.

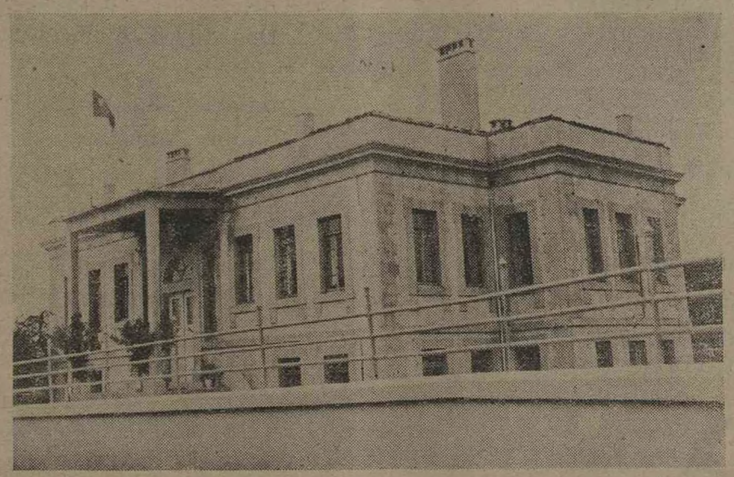
Cevize atar daşı,
Başından düşmez eşi.
İki gözüm sürmelim,
Sensin kızların başı.

Cıktım dağın başına,
Salıverdim gazeli.
Adam cebinde besler,
Senin gibi güzeli.

14 üncü Cumhuriyet yılında Balıkesir Vilâyetinde Neler yapıldı

Türkiyenin her tarafında olduğu gibi vilâyetimizde de bir yıla zor sığan bir çok işler başarılmıştır. Hemen gün geçmezki bir Okulun açılışı, bir Konağın temel atması, bir Köprünün açılış töreni yapılmamış olsun. Vilâyetimiz çalışmalarından öğrene bildiğimiz bir kısmını aşağıya koyuyoruz bunlar yapılanların pekaz bir kısmıdır.

Balıkesirde daha dün 12 bin lira sarfile modrn bir Hava Kurumu işevi, 90 bin sarfile bir hükûmet konağı yapılmıştır. Mithatpaşa okulu yeniden yapılırca tamir edilmiştir. Sdadyom yeni baştan düzetilmiş Cümhuriyet alanı genişletilmîştir. Bu bayramda Atatürk parkında büyük kurtarıcının madalyonunun konma töreni yapılacaktır. Yine bu parkta modrn

Yeniden Yapılan Merkez Mithatpaşa Mektebi

bır gazino ile Tenis kurdu çocuk bahçesi yapılmıştır.

Yaya köy, Karadere, Altınova beton köprüleri Burhaniye ve manyas hükûmet konakları, Susurluk Göbel nahiye mektebi, Sındırgı Parti ve Halkevi kurağı, Edremit Zeytinli mektebi, Büyük Bostancı ve küçük Bostancı köylerinin yapılmaları bitirilmıştır.

Ayvalık Kazası

Murdeli köyü:

Mayıs: Ecza dolabı noksanları ikmal ettirilmiştir.

Haziran: Köy salmasının birinci taksidine başlanmış ve tahsilâta ehemmiyet verilmiştir.

2 — Merkez kaza yolu üzerindeki köprü yeniden yapılmış ve 900 metrelik yol inşa ettirilmiştir.

Eylûl: 1 — köy çeşme ve yolları tamir ettirilmiştir.

2 — Haziranda başlanilan merkez kaza yolu ikmal ettirilmiştir.

Araplar köyü :

Mayıs: 1 — Köy mezarlık duvarları tamir ettirilmiştir.

2 — Köy camii şerifi tamir ettirilmiştir.

3 — Köy ecza dolabının noksanları ikmal ettirilmiştir.

Haziran: 1 — Köy salmasının birinci taksidi kısmen tahsil ettirilmiştir.

2 — Köprü tamir ettirilmiştir.

Elûl: 1 Köy çeşme sularının tamirine

başlanmıştır.

Küçük köy:

Mayıs: 1 — Köy odasi tamir ettirilmiştir.

2 — Köy evlerinin iç ve dış duvarları badanslanmıştır.

Haziran: 1 — Salmanın birinci taksidine başlanmıştır.

2 — Köy bahçe fidanları sulandırılmıştır.

Eylûl: 1 — Köy yollarının 2500 metresi tamir ettirilmiştir ve tamire devam edilmektedir.

Eylûl: 1 — Köyün bozuk kaldırımları tamire başlanmıştır.

Tıfıllar köyü:

Nisan: 1 — Salmanın birincin taksidi kısmen taasil ettirilmiştir.

Temmus: 1 — Çeşmeler tamir ettirilmiş ve kuyuların ağızlarına bilezik yaptırılmışşır.

Hacı Veliler köyü:

Nisan ve Mayıs köy salmasının birinci taksidi toplanmıştır.

Temmuz: Köy çeşme ve kuyu ağızları tamir ettirilmiştir.

Çinge köyüne yerleştirilen bir Göçmeu ailesi iskândan evvel ve iskân edildikten sonra

2 — Cins tavuk kümesi daha geniş lendirilmiştir.

3 — Köylülere cins yumurta dağıtılmıştır.

Bağyüzü köyü:

Mayıs: 1 — Köyde mevcut sazlı damların kiremitlendirilmesine başlanmış ve devam ettirilmektedir.

2 — Haziranda yapılması lazım gelen köymektebi tamiratına kaymakamlık makamı 16-9-937 tarihinde müsade ettiğinden bu ay içinde başlanmıştır.

Ağustos: 1 — Köy çeşmeleri ve yolları tamir ettirilmiştir.

Mayıs, haziran, temmuz, agustos aylarında Altınova nahiye merkezi ve köylerinde yapılan işler.

1 — Karaayıt, Bekteşdere, Beşiktepe, Bulutçeşme, Çamoba, Akçapınar, Bektaş dere, Akçapınar köyleri arasındaki köyyolları yeniden tamir ve ıslah edilmiştir.

2 — Birlik merkezi ittihaz edilecek iki yerde yapılacak mekteplerin plânları ihzar edilerek birer nushası köylere tevdi edilmiştir.

3 — Nahiye merkezi ve köylerin tahlil ettirilen sularının alınan raporları üzerine Türközü, Beşiktepe, Üç kaba ağaç

köylerinin su yolları yeniden tamir ve ıslah edilmiştir.

4 — Nahiye merkezında yenibir avcılar kulubü yaptırılmış ayrıca yeniden parti binası inşasına başlanmıştır.

5 — Telefonu bulunmıyan Akçapınar köyüne telefon malzemesi temin ve ihzar edilmiştir.

Bürhaniye Kazası

Ziraat İşleri:

1 — Köy namına 35 dönüm tarla ekilmiş ve 2340 kilo zahire alınmıştır.

Savaştepenin güzel çamlığından bir görünüş

2 — Köy namına 280 zeytin dikmesi dikilmiş 550 zeytin delicesi aşılanmış 126 ağaç zeytin satın alınmış 28 dönüm tarla açılmış ve 25 ağaç Armut aşılanmıştır.

3 — İki Tavuk kümesinde 56 Ligorin cins piliç yetiştirilmiştir.

4 — Köy gelirleri üzerinde ehemmiyetle durulmuş köy avarızları eyi imar ettirildiği gibi yeniden zeytin dikmelikleri ve aşlaklıları ve tarlalar tesis ettirilmiştir.

Kültür İşleri:

1 — İki Okuma odası yaptırılmış bir üç sınıflı mektebin dıvar ve çatısı ve bir mektebinde dıvarı ikmal edilmiş bir mektep içinde taş ve malzeme tedarikine başlanmıştır.

2 — Köylünün okuma ihtivacı için Türk Dili, Yurt ve Ülkü mecmualaru gelmekte olup Halkevinin yardımile köylümüzü alakadar eden neşriyat temin edilmekte ve her köy okur yazarları arasında iş bölümü yapılarak gelen gazete ve mecmua ve gönderilen kitaplarda inkilâp,rejim ve millî mevzulardaki yazılar bütün köylüler toplanarak okutulmakta ve Halkevi Temsil koluna müsamereler tertip ettirilmektedir.

Sağlık İşleri:

1 — Su yolları bozuk olan on köyün su yolları tamir ve ıslâh ettirilmiştir.

2 — Bileziksiz sekiz kuyuya beton harçlı döşeme ve bilezik taktırılmıştır.

3 — Dört yeni çamaşırlık bir fenni su deposu bir su motörü üç umumî halâ ve ilâç dolabı olmayan üç köye üç ilâç dolabı yaptırılmaktadır.

4 — Köy kâtiplerile Seyyar Sıhhat memurunun kontrolu altında haftada bir umumî temizlik yaptırılmaktadır.

5 — 18 Köye umumî gübre ve süprüntülükler ayırttırılmıştır.

6 — Sağlık işleri için Sağlık memurundan onbeş günde bir alınan rapor ve gösterdiği ihtiyaçlarının teminine çalışılmaktadır ve bu meyanda bütün suların

tahlîli cihetinin bir an evvel bitirilmesine çalışılmaktadır.

Bayındırlık İşleri:

1 — Bir konuk odası ikmal edilmiş üç konuk odasının dıvarı ve çatı kısmları tamamlanmış olup bir konuk odasıda tamir ettirilmiştir.

2 — Bir konuk odası ikmal edilmiş bir konuk odasıda tamir ettirilmiştir.

3 — Bir dükkân bir ahır ikmal edilmiş bir ahırda yapılmağa başlanmıştır.

4 — 6200 Metre murabba kaldırım yapılmıştır.

Manyas Haydarköy nümune evi

5 — 70900 metre murabbaı yol tesviye edilmiştir.

6 — Köy yolları için taş taşıttırılmağa başlanmıştır.

7 — İki tahta köprüsü yapılmıştır.

8 — Bir ev dört dükkân istimlâk edilerek iki meydan açılmıştır.

9 — İkiyüz çınar yirmi de akasya dikilmiştir.

10 — Bir beton köprü yaptırılmıştır.

Merkez Balya Kazası

1 — Kaza köylerinden Orhanlar, Kayalar, Kocaavşar, Koynneri köylerinden plâna uygun beş sınıflı mektep ınşaasına başlanmış çatıya alınarak dahili işlerinin ikmali için çalışılmaktadır.

2 — Kaza muallimleri köylere giderek köy kalkınması hakkında köyleri irşat için konferanslar ve musahabalar yapmışlardır.

Sağlık işleri:

3 — Köylerde kuyu âğızları bilezik ile çevrilmiştir.

4 — Köylerin kısmı azamı umumi helâlar yapdırmış kısmı külliside evlerinin helâlarını yapmışlardır.

5 — Bulaşık sularının meydanlara akmaması için üzeri örtülü kuyular kazdırılmıştır.

6 — Kırk ecza dolabı muhteviyatı olan ilâçları temin edilerek 937 yılı çalışma proğramımızdaki sağlık işleri ikmal ettirilmiştir.

7 — 30 Agustos Zafer bayramı dolayisile (130) fakir köylü çocuğu kaza merkez doktoru ve sıhhat memuru nezaretinde sünnet ettirilmiştir.

Ziraat işleri:

8 — Köyler talimatnamesine göre köy tarlaları açtırılmış ve kaza köylerinin yüzde sekseni matlup dönümde tarlalarını ikmal etmişler diğerleri de ikmal etmektedirler.

9 — 937 Yılında köy tarlalarından (44502) kilo mahsul alıamış ve köy sandıklarına irat kaydedilmiştir.

Bayındırlık İşleri:

10 — Yeni Kavak, Ilıca, Yaylacık, Semizköy, Çukurcak, Müstecap, Hapibler, Köktepe, Kadıköy, Çakallar, köylerinde plâna uygun birer hey'et odası inşa edilmiştir.

11 — Kaza köylerinde Koca avşar, Müstecap, Çakallar, Doğanlar köylerinin yollarının tesviyeleri yapılarak üzerleri taşla bilogaj şeklinde tam şosa haline getirilmişlerdir.

12 — Evciler, Alidemirci, Narlı, Turplu, Köktepe, Medrese, Habibler, Semizköy Kadıköy, Hacıhüseyin, Kocapınar, Orhanlar Danişment, Ören ılıca, Yarış köylerinin yollarıda tam tesviye olarak yaptırılmıştır.

13 — Alidemirci, Koyuneri, Kayalar, koylerinde birer nalbant ve demirci dükkanı açtırılmış mektebi olan köylere okuma odası temin edilmiştir.

14 — 937 Çalışma plânımızda gösterilen (50) köyün köy evlerinin üzerindeki sazlar kaldırılarak kiremitlenmektedir. Bu iş bütün köy evlerinin yüzde yetmişinde sona ermiştir. Diğer kısmıda 938 plânında devam edilecektir.

Balya Kazası:

Köylerine köy kalkı ması hakkında irşat ve telkinatta bulunmak üzere (10/Eylül/937) tarihinden (20/Eylül/938) tarihine kadar köylere giden öğretmenlerin gittikleri köyleri gösterir çizelgedir.

Adı	Ödevi	Gideceği
M. Zahit Şekercioğlu	Kültür İşyarı	Kocaavşar, Hüseyin Köy
Yusuf Bolel	Birinci okul öğ.	Babçeler, Kadıköy
Halil Önen	"	Semiz koy, Kayapınar,
Saim Özüt	İkinci okul Baş öğ.	Doğanlar, Müstecap,
Süleyman Çelen,	Birinci okul öğ.	Orhanlar, Danışment,
İffet Türközü ve		
Necmiye Küçükönder	Akbaş	Evciler, Akbaş,
Rıza Talay,	Müstecap	Kaşıkçı, Köktepe,Çakallar
Ahmet Işık	Evciler	Habibler,Kocaoba,Kökçele
Adil Bayhan,	Benğiler	Çarmık,Yaylacık, Çamavşar
		Danişmenttören,
M. Nuri Özgür	Doğanlar	Çalova, Hort, Havutbaşı,
İsmail Polat	Kocaavşar Bş. Öğ.	Narlı, Turplu, Alidemirci,
Fehmi Ökçen	" "	Kavakpatlak, Akçal,
Rıza Şükrü Şen	Ilıca Bş. Öğ.	Yarış, Yenikavak,Karaca.
Yusuf Yılmaz	"	Karlık,Söbüce, Kökmusa,
Sadiye Gelendost	"	Ilıca Bayanlarına,
M. Emin Yılmaz,	Kocapınar	Kocapınar, Koyuneri, Se.
Ahmet Tekin	Danişment	Karabayır,Mancılık,Çukurc

Merkez Sındırgı Kazası

1 — Ecza depolarının bir kısmı yapılmış diğerleride yapılmaktadır.

2 — Heyet odalarından Osmanlar, Çelebiler, Medrese boğazı, Şahinkaya ve pürsünler köylerinin odaları ikmal edilmiş ve diâerleride derdesti ikmaldir.

3 — Menet köyünde Ozan suyu namile maruf su menbaı fennin icaplarına göre sıhhî bir şekilde menbaı ıslah ve çok güzel bir çeşme ve bir çeşme ve bahçe yapılmıştıştır. Bu sudan bütün Sındırğı halkı içme suyunu oradan temin etmek-

Diğer bir köy okulu

tedir. Demyanlar köyünde kargalı namile maruf su ıslah ve men aına gidilecek yollar muntazam bir şekilde yapılarak vesaiti nakliyenin gidip gelmesi temin edilmiştir.

4 — Düve tepe nahiyesindeki halkın yardımile bir hükûmet konağı inşasına başlanmış ve derdesti ikmal bulunmuştur. Ve bu meyanda Cami ve minarede yapılmıştır.

5 — Yollar: Kaza nahiye arasındaki tamamen yapılmış vesaiti nakliye işlemektedir. Kaza dahilindeki bilumum köy yollarının inşasına başlanmış ve bu yolların % 80 ni ikmal edilmiştir. Bu meyanda Akhisar yolu Akhisar hududuna kadar yapılmıştır. Vesaiti nakliye işlemektedir. Gördes - Sındırğı yolunda Gördes hududuna kadar yapılması için faaliyete geçilerek yapılmaktadır.

6 — Köy mektepleri Gölcük, İbirler, Demyanlar, Medrese boğazı, Kıhra, Osmanlar köy mekteplerinin tamire muhtaç olan kısımları tamir edilmiştir.

Merkez Kazası Bigadıç Nahiyesi

1 — Köy yolları: Biğadıç ile Yağcılar nahiyesini yekdiğerine bağlıyan ana yolda (25) ve köylerde herek pazar ve gerekse komşu köyler yollarında (33) kilometre olmak üzere (58) kilometrelik tesviyei turabiye yaptırılmıştır.

2 — Köprüler: Emirler köyü ile İlyaslar arasındaki köprü tamir ve Biğadıç - Yağcılar ana yolu üzerindeki mururu ubur temin edecek olan Okçular köyü altında sekiz metre irtifaında 8,5 metre tulünde ve 4 metre genişliğinde müceddeden bir köprü inşa ve küşat edilmiştir.

3 — Köy okulları: Çekirdekli, Işıklar, Faraş ve İskele köylerinde inşasına başlanıp divar kısımları kâmilen ikmal ettirilmiş olan 4 okulun kereste ve malzemei

sairesinin temini ve inşaatın bu yıl behemehal ikmali için alâkadarları nezdinde gereken teşebbüsatta bulunulmuştur.

4 — Köy odaları: 19 köyde inşasına başlanmış olan kireç harçlı kârğir ihtiyar heyeti odalarından 8 köyün oda inşaatı ikmal ve bir köyde mevcut oda tadilen inşa ve ikmal ettirilmiş ve 4 köyde de divar, çatısı bitirilerek sıva kısmı kireç temini için geri bırakılmıştır.

Bunlardan maada 5 köy odasının da divar ve çatı aksamı bitirilmiş ve bir köy odasının da divar inşaatı devam etmekte

3 — Merkezî nahiye (1) Karabeylerde (2), Kamcıllıda (1) Alacada (2) çeşme yeniden insa edilmiştir.

4 — Köy tarlaları biçilmiş ve harmanı yapılmıştır.

5 — Nahiyenin (20) köyüude ev ve ahırlarının badanaları ikmal edilmiştir.

6 — Bu aylar zarfında her köyde gübreler tarlalara çekilmiş ve sokaklar temizlenmiş ve hala çukurlarıda tathir edilmiştir.

7 — Kirne karakol, Fethiye, Karacaören, Davutlar, Halkapınar, Taşkesiği, Hi

Bu yıl yapılan Yenikavak köyü heyet odası

bulunmuştur.

5 — Umumî halâlar: İlyaslar köyünden iki kabineli bir umumî halâ ve Işıklar köyünde de 4 kabineli bir umumî halâ inşasına başlanmış ve ikmal ettirilmiştir.

Merkez Şamlı Nahiyesi

Nahiyenin Deli Yusuflar, Kırmızılar köylerinde bu yıllar içinde (160) dönüm köy tarlası ihzar edilmiştir.

2 — Umum Nahiye mıntakasında (74) kilometre uzunluğunda ve 6 metre genişliğinde ana yol ve ara yollar tesviyei turabiyesi yapılmış ve 7 kilometre yerede taş çekilmiş ve kaldırım inşasına başlanmıştır.

saralan, Boğazköy, Armutalan, Kırmızılar, köyleri heyet odaları inşaatı kısmen bitirilmiş ve beş köy odasına girilmiştir. ve mejruşatlarıda kısmen ikmal edilmiştir.

8 — Ovacık, Kırne, Halkapınar, köylerine birer boğa alınmıştır.

9 — Köy tarlası olan köylerde (21000) kilo tohum enemesi yapılmıştır.

10 — Nahiyenin Kurtdere ve Çaypınar köylerinde ki ilk mektep inşaatı ikmal edilmiştir.

11 — Her köyde ecza dolabı ikmal edilmiştir.

12 — Bu aylar zarfında Deli Yusuf-

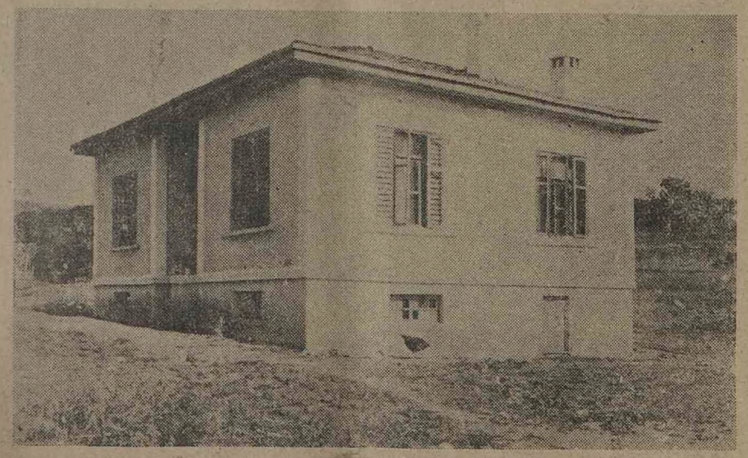
lar köyünde (12) No: lu. bir santıral konmuştur.

13 — Ovacık köyüne, (5) kilometre telefon hattı tesis edilmiştir,

14 — Nahiyenin umum salma miktarı (34899) liradan ibarettir.

15 — Nahiyenin Kânuni saniden itibaren tahsilatı (13230) lira ve sarfiyatıda (12644) liradan ibaret bulunduğu,

16 — Umum nahiyede bu aylar zarfında tesivye ve tarla işlerinde imece suretiyle (26320) amele (10) gün çalıştırılmış olduğu ve başkaca iş yapılmadığını

Ilıca nahiyesinde yapılan müdür evi

mübeyyin (5) aylık rapordur.

Merkez Kazası Osmanköy Nahiyesi

937 yılında umumi temizlik köy yolları ve Halalar yaptırımıştır.

Merkez Kepsüt Nahiyesi

Bayındırlık İşleri:

Bayındırlık çalışmalarından bu müddet zarfında köy yollarında çalışılmıştır şöyleki: Kepsüt Servet, Eşeler yolu tesviye edilmiş Kepsüt Servet yolu kısmı üzerinde Batak mahalli taşla doldurulduktan sonra kumla ferşiyat yapılmaktadır. Kepsüt Recep köy yolu tesviye edilmiş ve kum ferşiyatı da yapılmıştır. Recep, Karacaören yolunun methal kısmındaki taşlık mahalli traşlanmış bir kilometrelik kısmı tesviye edilmiş Kepsüt, Tekke yolu bitmiştir. Yol faaliyetine devam edilmektedir. Kepsüt şosasına bağlanan Saraç köyü yolu tesviye edilmiştir. Ferşiyatına başlanacak Kepsüt Keçidere yolu tesviye edilmiş ve bu ferşiyat yapılmıştır. Keçidere Mehmetler yolu tesviye edilmiştir. Keçidere Dereli yolu tesviyesi bitmemiştir. Dereli Ören köyleri yolu tesviyesi ikmal edilmiştir Danahisar, Darı çukuru, Eyupbüğü köy yolları Dursunbey şosasına bağli olup Danahisar köyünün yolu ikmal edilmiş Darıçukuru ve Eyupbükü kanunsuz az nufuslu köyler olduğundan yolun yarısı üzerinde faaliyet gösterilmiştir. Çalışmalara devam edilmektedir. Kepsüt Karaçaltı Şerametler, Bağtepe yollarının Kepsüt hudutlarına kadar tesviyesi bitmiştir. Kum Ferşiyatına başlattırılacaktır. Sarfaklar köyü yolu Sarıçayıra kadar tesviye edilmiştir Karaağaç köyü Sarfaklar sınırına kadar tesviye yapılmıştır. Akçaköy yolu Dursunbey şosasına eyice bağlanmıştır. Kepsüt Hoteşler yolunun taşlıklı kısımları Dinamitle parçalattırılmıştır. Ve yolun yarısına kadar tesviye yapılmıştır. Kepsüt Osmaniye yolunun dar kısım-

ları genişlettirilmiştir. Tesviyesi yapılmıştır. Osmaniye Mahmudiye, Kalburcu yonun tesviyesi bitmiştir. Kepsüt, Nüsret yolunun Kepsüt hududuna kadar kısmı tesviye edilmiş olup kum ferşiyatına başlanacaktır. Bayındırlık çalışmalarından olan ihtiyar hey'eti evleri, Eşeler' Şerametler ve Servet köylerinde yapılmakta dır. Tekke köyünde de yapılması kararlaştırılmıştır. Telefon olmayan Mehmetler köyümüze telefon hattı çekilmiş telofonu tedarik edilmiştir. Keçidere köyüne santral konmuştur.

Bu kerre kireç ocakları faaliyetlerinde kireç temin edilir edilmez ikmal edilecektir Köylerde ana lağım yaptırılmakta olduğu evler yüksek ve bol ziya girecek şekilde inşasına dikkat edilmektedir. Ve yeni yapılmış olanlar hep sıhhî tarzında dır yeni yapılan ihtiyar hey'eti binalarında ecza dolapları yaptırılıyor. Sihhiye müdürlüğünün listesi üzerinden ilaç tedarik edilmektedir.

Ekenomik va ekim işleri:

Yabani ağçlar her köyde miktarı kâfi Hasseten yabani alhatlar, aşılanmıştır.

Buyıl yapılan Ilıca köyü şosası

Kültür İşleri:

Nahiyemiz çevresinde Kültür faaliyeti vardır. Şöyleki: Mahmudiye ve Osmaniye köyleri arasında 5 sınıflı plâna uygun mektep malzemesi hazırlanmış ustası tutulmuş temeli atılmak üzeredir. Yalnız kireç ocağına odun tedarik ettikten sonra faaliyete başlanacaktır.

Sağlık Ve Sosyal İşleri:

Örenli köyünde çeşme yoluna dört bin yeni künk konmuş çeşme ihya edilmiştir. Köylerde kuyuların harap bilezikleri tamir ettirilmiştir. köylerde temizlik yaptırılmış yalnız badanaları kalmıştır.

Köy tarlalarından çıkan mahsulâtin ğeyetçe muhafazsı temin edilmiştir.

Korucu Nahiyesi

ZİRAİ İŞLER:

Köy tarlaları, çarkarca, mallıca, ayaklı, geçmiş, döşeme, kasal, borcunuzu köylerinin mevcut köy tarlaları etrafında bulunan fundalıklar imece suretile daha tevsi ettirilmiş ve bu tarlaların bir kısmına yazlık diğer bir kısmına bu sene sonbaharda ekilemek üzere ihzar ettirilmiştir.

BAĞCILIK:

Bağ yetiştirilmesine müsait olan onbir köyde numune bağları yapılmak üzere yerleri tesbit ettirilmiş.

PAMUK VE SUSAM:

Şimdiye kadar pamuk ve susam zeriyatı Korucuda görülmemişti. Bu sene içinde bunlar da yaptırılmıştır. Ve iyi neticeler alınmıştır.

ARICILIK:

Nahiyemizin bütün köylerinde arıcılığa ayrıca önem verilmekte isede halk eski kovanlardan vaz geçmemektedir.

YOLLAR:

29 köyde 500 Metro yol yapılmış ve bu yollardan bataklık kısımlarına da taş ferşiyatı yapılmaktadır.

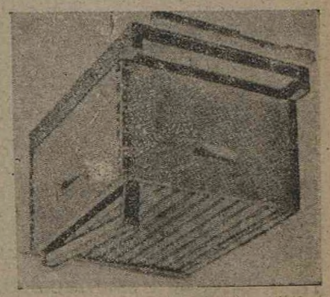
Savaştepe çamlığına açılan yol

KÖPRÜ:

Bu yollar üzerinde 13 mühim ahşap köprü yaptırılmıştır.

Savaştepe Çamlığından Bir Manzara

Langıstrot kovanı

Cumhuriyetin Ondördüncü Yılında Balıkesir Halkevinin yaptığı İşler

Balıkesir Halkevi seyyar sinaması için bir kamyonet temin edilmiş ve köylere sinema gezintileri yapılmıştır. Köylüye de köyün le sinema gösterilmege başlanmıştır.

Amerikadan getirtilen ampilifikatörle her gün belli saatlerde muzik, Könferans, Havadis ve neşriyat yapılmaktadır. Şehrin ve parkın muhlelif yerlerindeki hoparlör-

Seyyar sinema

lerle binlerce halk bu neşriyatı dinlemektedir Evde Temsiller ve konserlerde aupilifikatörle yayılmaktadır.

Balıkesir Halkevi günün her saatında dolup taşan bir yuva halini almıştır Balıkesir halkı, Balıkesir genci herkes burada birbiriyle kaynaşmıştır. Bu yüzden ev binası Balıkesir için pek dar gelemsğe başlamıştır. Evi genişletmek ve büyütmek artık bir zaruret halini almıştır.

DİL, TARİH, EDEBİYAT Şübesi:

Bu şube bir yıl içinde (12) hitabe ve söylev ile (56) konferans tertip etmiş ve bu söylev ve konferansları bina içinde (49925) vatandaş dınlemiştir. Hoparlörler de dinleyen binlerce vatandaş bunların dışındadır.

Konferanslarda bilhassa halkın faydalanacağı konularda (Ziraat, sağlık, Ekonomi ve sosyal) olduğu gibi yine halkın genel bilgisinin artmasına ve Kültürünün yükselmesine yarayacak konularada yer verilmiştir.

Ulusal günlerde, Ulusal bayramlarda (Zafer bayramı, 19 - Mayıs, Cumhuriyet bayramı, Dil bayramı, Kurtuluş bayramı ve Çocuk bayramı) hitabeler ve söylevler yapılmış ve hoparlörlerle de şehrin her tarafına yayılmıştır.

19 Mayıs bayramı söylevleri bir broşür halinde basılmıştır.

(Modern san'atın mazi ile alâkası, doğuşu ve san'at eseri) adlı konf rensta bastırılmıştır.

DİL İŞLERİ:

Dil işleri üzerinde dil kurumunun verdiği direktiflere göre çalışılmaktadır. Yer, Dağ, mevki, tepe, ve köy adları derlemesine devam olunmaktadır, Dil bayramı kendisine yaraşır önemle kutlanmıştır.

derledik. Halkın ağzından çıktığ gibi notalariyle beraber bastırdık.

Bunlardan başka (156) dane Bilmede (60) masal, (25) koşma, (15) inanma,

Tarih şübesinin gezilerinde bulduğu eserler

FOLKLOR İŞLERİ:

Çevremizdeki folklor malzememiz heman heman tamamen derlenmek üzeredir bir kısmını broşürlar halinde geçen yıllar ortaya koymuştuk bu yılda (2515) dane atalar sözünü bir broşür halinde ortaya koyduk ayrıca (845) danede Kaynakta neşrettik. (2000) danede elimizde vardır. Yüze yakın halk şarkısını notalariyle beraber (16) tekerlemeyi kaynakta neşrettik. Elimiz de sıra bekleyen (2000) koşma, (500) görenek ve inanma (25) masal (50) Nasrettin hoca hikâyesi (1000) mani, (900) bilmece vardır.

TARIH İŞLERİ:

Tarih kurumu direktifleri içinde çalışılmaktadır. Tarthsel konferanslar verilmektedir (Köprülüler devri, Milli mü-

Tarih şübesinin gezilerinde bulduğu eserler

cadelede Akbaş hâdisesi ve Hamdi bey, İnönü zaferleri, 19 Mayış ve tarihi önemi gibi) tarihsel büyüklerin (günleri Mimar Sinan, Kubilây günü yapılmıştır

Balıkesir tarihini ilgilendiren şu vesikalar bulunmuş ve incelenerek neşredilmiştir. (Kayabey camii, Okçukara, Şamlı Mescitleri, Yıldırım camii, Paşa Sultan, Umur-

Bu yılki kostimli balodan bir görünüş

TARİH GEZİNTİLERİ:

bey, Hasan Paşa, İshak Baba, Üçp narlıoğlu türbeleri ve zaviyeleri, Balıkesir va

Şuralara ayrı ayrı tarihsel araştırmalar için gidilmiştir.

Çağış, Bigadıç, Babaköy, Kepsüt, Bey köy, Mahmudiye, Konakpınar, Pamakçu, Kirazpınar, Ilıca, inkaya Manyas, Ergli, Örenli, Yeniköy, Erdek, Edincik, Hisarköy Alanköy, Gönen,

Asar ılıcasının bir görünüşü

Asar ılıcasının yandan görünüşü

Buralarda bulduğumuz kıymetli ve yazılı eserler evimiz müzesine getirilmiştir.

kıfları, İlyas Paşa, İnebey, Balya, Kayalar köyü, Balıkesirde Abacılık, Karanoğlan,

Karakeçili aşireti, Gömlekçiköyü,) Şerî mahkeme siçillerinden çıkarılan vesikalar Kaynakta basılmaktadır.

Gönen, Balıkesir eski mezarları hakkında araştırmalar ve neşriyat yap lmıştır. tır. Balıkesirin (17 ve 18 inci asırlardaki içtimaî hayatına) ait bir kitap çıkardık, Balıkesir âşiretleri hakkında Kâmil Sının hazırladığı eser basılmaktadır. Balıkesir vilâyeti coğrafyasını bastırdık ve dağıttık. Tarih kongrasına bir deleğe gönderdik. Şubemizin bütün tarihsel çalışma sonuçlarını kaynakta basmaktayız.

Namık Kemal, Ziya Gökalp geceleri yapılmıştır.

KAYNAK DERĞİSİ:

Evin bütün çalışmalarıyle ahenkli olarak çıkmaktadır. Evin kültürel bütün çalışmaları kaynakta neşredilmektedir. Kaynak Balıkesir bölgesinin ve çevresinin bir tek başvurulacak kaynağı halini almıştır.

MÜZE VE SERGİLER ŞUBESİ:

Evimizin tarihsel çalışmalariyle beraber yürümektedir. Balıkesir müzesinin

Danişmet mağarasının içinden bir görünüş

EDEBİYAT İŞLERİ:

Bölgemizdeki edebiyata meraklı gençlerin yetişmesi için kaynakta genç yazılar adı altında bir bölüm ayırdık. Edebiyat öğretmenleri tarafından bu yazılar gözden geçirildikten sonra basılmaktadır Bu gençlerin yetişmesine yardım edilmektedir. Ayrıca edebiyat geceleri tertip olunmakta ve güzel şiir okuma yarışı yapılmaktadır. Bunlardan başka edebî büyüklerin yıldönümleri kutlanmaktadır. Abdulhak Hamit,

küçük bir nüvesi kurulmuştur. Tarihsel çalışmalardan elde edilen bütün eserler burada toplanmaktadır Güzel bir para kolleksiyonumuz vardır. Evimizde bir resim sergisi açılmıştır. Binlerce yuddaş sergiyi gezmiştir.

HALK DERSHANELERİ VE KURSLAR ŞUBESİ

1) — Baylara açılan Türkçe kursları: az bilenlerle hiç b lmiyenlere açılan dershan elerin mevcudu(184)dürBunların bir kısmı bir

sene evvel hiç bilmeyüpte(A)dershanesine devam ederek (B) dershanesine geçenlerdir. Diğer kısmı ise (B) dershanesine devam ederek iyi netice alanlardır.

2) – Baynalar içinde yine baylar gibi açılan derslere (71) bayan devam etmiş-

Okuma yazma bilmeyenlere açılan kurs

lardır. Bu sınıflara (52) talebe devam etmiştir. İngilizce ve Almanca dersleri yalnız hiç bilmiyenler için açılmıştır. İngilizceye kaydedilen talebe mevcudu (40), Almancanın mevcudu ise (23) dür.

4) — Kurslar Şubesi: Birde resim ve iş kursu açmıştır. Bu kursun mudavimleri yalnız öğretmen bay ve bayanlardan ibaret olup (24) öğretmen devam ederek faydalanmıştır.

Kurslar şübesinin açdığı dershanelerden diğer biri

5) — Yine şubemiz Halkevi namına Mithatpaşa okulunda memleketimizin genç bayanlarına mahsus olmak üzere her sene olduğu gibi (Metot, biçki ve dikiş kursu açmıştır ve bu dersi verebilmek şeraitini haiz öğretmen bulunamadığı için yüzlerce müracaatlara rağmen ancak (42) talebe kayıt ve kabul edilebilmiştir. Hiç biçiçir. Bunlarında bir kısmı (A) ve diğer kısmıda (B) sınıflarına devam etmişlerdir

3) — Dil kurslar : Halkevimiz Fransızca, İngilizce, ve Almanca dershanelerini açmış Fransızcaya az bilenlerle hiç bilmiyenler kaydedilerek iki şubeye ayrılmış-

yılda nakış kursu açılmıştır. (20) Talebe devam etmiştir.

7) – Zehirli gazlar kursu: Bu kurs on devre olmak üzere evvela oğretmenlere sonra memurlara ve diğer müessesata ait olmak üzere açılmıştır. 924 mevcutla ne-

Seyyar kütüphanemizde okuyan köylülerimiz

ki ve dikiş, metot bilmiyen kızlarımız bu kursta kendilerine manto ve rop vesaire gibi giyeceklerini dikmeyi ve biçmeyi öğrenmişler ve sergiye çıkarmışlardır.

ticelenmiştir.

1) — Ilimiz halkı arasından saz çalan gençler bir araya getirilerek (Halk Türküleri grubu) namı altında bir grup mey-

Yoksullar birliğinin dokuduğu işler

6) — Yine her sene olduğu gibi bu dana getirilirek toplatılan halk türküleri

ile (4) konser verilmiştir.

2) — Amatörlere keman dersi vermek üzere bir kurs açıldı. Bu kursata (18) amatör talebeye keman dersi verildi.

AR İŞLERİ

3) — İstanbul (müstakil ressam ve heykeltraşlar) birliği ile konuşularak (8 - 5 - 937) de bir resim sergisi açıldı.

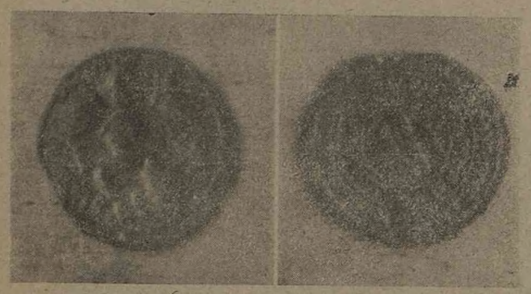

Evimizde açılan resim sergisi

Ekserisi Avrupada tahs'l gören (19) genç ressamın iştirakiyle tertip edilen bu sergiyi (14282) vatandaş ziyaret etti.

4) — Şubemiz muzik kolu bando hey' etinin noksanları tamamlanmıştır.

5) — Ma halli halk tezyinatını halka tanıtmak için ilimiz eserlerini toplıyarak

bir sergi açmayı da ayr.ca karar altına almıştır.

6) — Ampilifikatör tertıbatının muhtelif semtlere koyduğu üç hoparlöriyle Halkın muzik zevkini artırmak için her gün belli saatlarde konser ve neşriyat yapılmaktadır.

KİTAPSARAY VE YAYIN KOMİTASININ ÇALIŞMALARI:

Yayın işleri:

Aylık kaynak mecmuası, haftalık Balıkesir, günlük Türkdili gazeteleriyle cümhuriyet rejimi ve cümhuriyet devrinin değerli ve faydalı izeler ve bilgilerini yurddaşlara duyurmak, anlatmak ve okutmak yolunda çalışmak adır.

Bu yıl evimize getirilen Ampilfıkatör tertibatiyle şehrin üç yerine konan hoperlörlerle de her gün belli vakitlerde konferans konser ve pilâk yayınıda yapılmakta ve halkın bu yünlerde aydınlatılması bilgilenmesi temin edilmektedir.

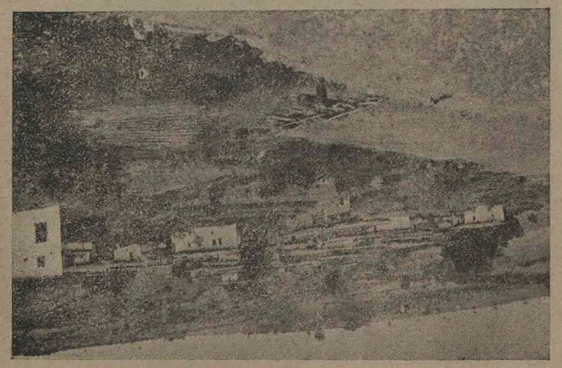
sağlığa, sosyallığa, Cumhuriyet devrimizin çalışmaları bayındırlık işleri yeni soysalığımızın eserlerini anlatan filimler gösterilmektedir.

Bu faydalı yayını köylünün ayağına kadar götürmek onun çocuğuna, ihtiyarına bu faydayı temin etmek için seyyar sinema teşkilâtı yapılmış ve otomobil ha-

Tarih şubesinin gezilerinde bulduğu eserler

Pazara gelen köylümüzün hoperlörle kendine ve kendi faidesine yapılan yayın ve konferansları saatlarca ve derin ilgilerle dinlemesi onun bu işlerden duyduğu ve ururu ve sevinçinin en açık bir misali olarak söylenebilir.

Asar köyünün görünüşü

Hisar Ilıcası

Evimizde her hafta köylü gecesi yapılmakta ve ogün de köylümüze ekim ve biçime, zırlattırılmıştır. Kalan bazı eksiklerimiz tamamlandıktan sonra sinema köylerimize

kadar götürülüp köylümüze gösterilecektir.

OKUMA İŞLERİ

Halkevimiz kütüphanesinde 4486 dane izer olup bu miktar gün gün artmaktadır. Okuma odamıza bir sene zarfında 57000 okuyucu yurddaş gelmiş bu feyizli sakafın altında halkımız hergün istifadelenmektedirler.

Cumhuriyet devrimizin açtığı yeni medeniyetimizi soysallığımızı açıklıyan bütün gazete ve mecmualara abune olunarak okuyucularımıza kolaylık olmak ve oku-

Halkevi Gösterit Kolu

ma zevklerini artırmak için ayrıca gazete ve mecmua salonu açılmıştır. Bir sene zarfında evimiz kütüphanesinde sırf gazete ve mecmua okuyanların adedi 67800 e çıkmıştır.

Evimizin; okuma, gazete ve mecmua salonları halkın gittikçe artan sevgi ve alâkası yüzünden dar gelmektedir.

KÜTÜPHANE ve NEŞRİYAT KOLU

Köylerimizin okumalarını temin ve okuma zevklerini tatmin etmek için birde seyyar kütüphane yaptırılmıştır. Bu seyyar kütüphanemiz köylülerimizin üzerinde yaptığıetgilerle pazara gelen köylülerimiz; işlerini bitirdikten sonra ve geceleri okuma odalarımıza kadar gelmeleri okuma zevkinin memleketimizdeki inkişafına en büyük delil teşkil ettiği iftihare değer bir durum olduğu gibi kültürün ve soysal bakımından yaptığı eyi tesirlerde kolayca anleşılabilir.

TEMSİL KOLU

Balıkesirimizde, çalışması sade Balıkesirlilerce değil, hemen bütün Türkiyede alâka ile takip ve taktir edilen bir teşekkül var: Halkevimiz ve temsil kolu.. Balıkesir Halkevini diğer Halkevleri meyanında ön safta yörüten bütün şube çalışmaları arasında, hiç şüphesiz ki gösteri kolunun en başta düşünmek lâzımdır. Senelerdenberi halkın gıtdikçe artan sevgi ve alâkası göz önünde tutulursa «temsil kolunun» memleketin kültür ve sosyal bakımından yaptığı iyi tesir kolayca anlaşılabilir.

Temsil kolumuzun tam bir teknikle çalıştığını söyliyebiliriz.. Üyeleri meyanında cidden muvaffak olan istidatlar mevcuttur.

Halkevimizin temsil, Sinama, köy odası ve köy gezisi faaliyetlerinden görünüşler.

Temsilkolu geçen Cumhuriyet bayramından beri bir yıl içinde 34 temsil vermiş ve bu temsillere (16992) yurtdaş gelmiştir.

Evimizin Temsil, Sergi, Sinema, Caz ve Okuma Odasından Bir Görünüş

Vilâyet matbaası— Balıkesir

TÜRK TARİH KURUMU

men Okulu
İSTANBUL